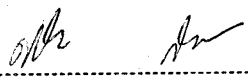
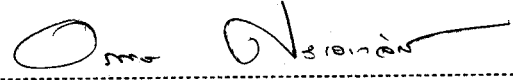

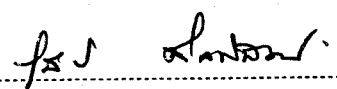
หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงาน
บริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
ชื่อและนามสกุล นางสาวศกาศพันธ์ พิฤทธิบุรณะ
แขนงวิชา เศรษฐศาสตร์
สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้ให้ความเห็นชอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ฉบับนี้แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจามันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ อนุมัติให้รับการศึกษา
ค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเศรษฐศาสตร์ สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

.....
(รองศาสตราจารย์สุนีย์ ศิลพิพัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์
วันที่ 11 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2551

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัท

เอกชนในกรุงเทพมหานคร

ผู้ศึกษา นางสาวศุภาพันธุ์ พิฤทธิบุรณะ ปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ศิริพร ตั้งจามันท์ ปีการศึกษา 2550

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชน (2) ศึกษารูปแบบการออมของพนักงานบริษัทเอกชน (3) ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการออมของพนักงานบริษัทเอกชน

ในการศึกษาใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ คือ พนักงานบริษัทเอกชนในบริเวณถนนพหลโยธิน โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนในรูปของสมการถดถอยเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาจากแบบจำลอง พบว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลอายุ สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส ค่าเช่าที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร รายได้ประจำของพนักงานบริษัท มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับปริมาณการออม ผลที่ได้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับปัญหาและอุปสรรคการออมของพนักงานบริษัทเอกชน ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่สูงขึ้น รายได้ต่อเดือนลดลง การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น ตามลำดับ

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม พฤติกรรมการออม

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความเอื้อเฟื้อและความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ศิริพร สัจจานนท์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระและได้กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากที่สุด ผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ศรีเสาวลักษณ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติมในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ รวมทั้งคณาจารย์ประจำสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการทางด้านเศรษฐศาสตร์ให้กับผู้ศึกษาอย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ของคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ช่วยในการประสานงาน รวมทั้งผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลเพื่อทำการศึกษาในครั้งนี้

ในท้ายที่สุดนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ให้แก่ บิดา มารดา พี่น้อง และเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจมาโดยตลอด รวมทั้งผู้มีพระคุณต่อการศึกษาระดับนี้ทุกท่าน

ความผิดพลาดอันพึงมีในการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

ศกาศพันธ์ พิฤทธิบุรณะ

กุมภาพันธ์ 2551

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ข
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม	8
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	23
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	33
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	37
ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา	38
ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	64
สรุปการวิจัย	64
อภิปรายผล	66
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	72
ประวัติผู้ศึกษา	80

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1.1	มูลค่าการออมของภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในช่วงปีพ.ศ. 2545 – 2549..... 4
ตารางที่ 1.2	ภาวะการดำเนินงานของประชากรไทยในช่วงปีพ.ศ. 2547 – 2549 5
ตารางที่ 4.1	ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทใน กรุงเทพมหานคร 36
ตารางที่ 4.2	ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร 39
ตารางที่ 4.3	ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร .. 43
ตารางที่ 4.4	ด้านรายละเอียดเงินออมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทใน กรุงเทพมหานคร 47
ตารางที่ 4.5	ด้านแรงจูงใจในการออมของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร .. 51
ตารางที่ 4.6	ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออมของ กลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร 53
ตารางที่ 4.7	ผลการวิเคราะห์การออมของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05..... 56

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์การบริโภค การออม รายได้สุทธิ.....	11
ภาพที่ 2.2 การออมในวัฏจักรชีวิต.....	14
ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์ปริมาณเงินที่ต้องการถือกับรายได้.....	19
ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์อัตราดอกเบี้ยกับปริมาณเงิน.....	20

บทที่ 1

บทนำ

1.ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีองค์ประกอบหลายองค์ประกอบด้วยกัน การลงทุนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เงินออมถือเป็นเงินทุนที่สำคัญต่อการลงทุนของประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญที่กำหนดการลงทุนให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโต สร้างเสถียรภาพและลดความผันผวนทางเศรษฐกิจได้

การลงทุนในประเทศมีเงินทุนมาจาก 2 แหล่งใหญ่ๆ คือ แหล่งเงินทุนภายในประเทศ ประกอบด้วย การออมภาคครัวเรือน การออมภาคธุรกิจเอกชน การออมภาครัฐบาล การออมภาครัฐวิสาหกิจ และการออมภาคสถาบันการเงิน เป็นต้น สำหรับแหล่งเงินทุนภายนอก ประกอบด้วย เงินกู้จากต่างประเทศ เงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และการลงทุนจากต่างประเทศ ดังนั้นหากการออมในประเทศอยู่ในระดับสูงจะทำให้การลงทุนในประเทศไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก แม้เศรษฐกิจจะถดถอยก็สามารถพึ่งพาการออมในประเทศได้ ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจเป็นไปได้อย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาสถานการณ์การออมของไทย พบว่า การออมรวมและการลงทุนรวมของประเทศในปี 2549 มีสัดส่วนเมื่อเทียบกับ GDP อยู่ที่ประมาณร้อยละ 30.7 และ 29.2 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการออมของประเทศมีสูงกว่าการลงทุน เมื่อพิจารณาส่วนต่างระหว่างการออมและการลงทุน พบว่า ในอดีตก่อนช่วงวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ระดับการออมน้อยกว่าการลงทุนเนื่องจากความต้องการในการลงทุนสูงทำให้การออมตามไม่ทันการลงทุน จึงจำเป็นต้องพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ และการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศจำนวนมากๆ ในระยะเวลาที่ยาวนานจนเกินไป รวมไปถึงความไม่มีประสิทธิภาพของการใช้เงินทุนเหล่านั้น ทำให้เกิดปัญหาการขาดดุลการค้าและการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด จนระบบเศรษฐกิจหยุดชะงักเมื่อมีการถอนเงินลงทุนกลับไป

หลังจากช่วงวิกฤติเศรษฐกิจระดับการออมนั้นสูงกว่าการลงทุนมาตลอดแต่มีแนวโน้มที่ลดลง เนื่องจากการกระตุ้นทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการขยายการลงทุนและการบริโภคที่เพิ่มสูงขึ้น ขณะที่เมื่อพิจารณาการออมแยกเป็นรายประเภทในปัจจุบัน พบว่า ภาครัฐซึ่งประกอบด้วยรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจมีส่วนการออมสูงที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มธุรกิจและครัวเรือนตามลำดับ โดยเฉพาะภาคครัวเรือนที่เป็นเศรษฐกิจพื้นฐานที่สำคัญของประเทศ มีอัตรา

การออมที่ต่ำเมื่อเทียบกับ GDP จากเดิมร้อยละ 10.5 โดยเฉลี่ยก่อนช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ มาอยู่ที่ระดับร้อยละ 4-5 หลังช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากนโยบายกระตุ้นการใช้จ่ายและบริโภคในช่วงที่ผ่านมา โดยที่การออมของครัวเรือนจะอยู่ในรูปของเงินสดและสินทรัพย์ของการสะสมทุน เช่น บ้าน ที่ดิน พันธบัตร หุ้น ทองคำ เป็นต้น ซึ่งในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2549 อัตราการขยายตัวของค่าใช้จ่ายครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นในสัดส่วนที่สูงกว่าอัตราการขยายตัวของรายได้ ส่งผลให้อัตราการออมภาคครัวเรือนเฉลี่ยหดตัวลงจากปี 2547 ถึงร้อยละ 6.90 อย่างไรก็ตามในช่วงครึ่งปีหลังของปี 2549 การออมภาคครัวเรือนคาดว่าจะเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากความผันผวนทางการเมืองและเหตุการณ์ความไม่สงบต่างๆที่เกิดขึ้น ทำให้ครัวเรือนไม่มั่นใจในสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ จึงชะลอการใช้จ่าย ประกอบกับทิศทางเงินเฟ้อที่ลดลงซึ่งน่าจะส่งผลให้ครัวเรือนมีการออมเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นจึงคาดการณ์ว่าเมื่อสิ้นปี 2549 แล้วการออมในภาคครัวเรือนจะมีสัดส่วนประมาณไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับ GDP

สำหรับทิศทางการออมของไทยในอนาคตน่าจะมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องแต่การลงทุนก็เพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน โดยในช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจเป็นต้นมา อัตราการออมรวมของประเทศขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 5.92 ต่อปี ขณะที่การลงทุนขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 11.13 ต่อปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราการขยายตัวของการออมมีน้อยกว่าการลงทุนแม้ว่ามูลค่าการออมรวมของประเทศจะมีมากกว่าการลงทุน แต่แนวโน้มการออมน่าจะไม่เพียงพอต่อการลงทุนในอนาคต จนอาจทำให้เกิดการขาดดุลการออมขึ้นอีกได้ดังเช่นในอดีตซึ่งการขาดดุลการออมนี้ตามหลักเศรษฐศาสตร์จะส่งผลให้เกิดการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดในมูลค่าที่เท่ากับการขาดดุลเงินออมได้

ในข้อเท็จจริงจากนโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมา เน้นในด้านการเจริญเติบโตของ GDP ภาครัฐจึงอัดฉีดให้ประชาชนมีการบริโภค(Consumer) ทั้งในรูปแบบเงินกองทุนหมู่บ้านการปล่อยสินเชื่อให้กับเกษตรกร หรือ การส่งเสริมให้ประชาชนกู้เงินในวิธีที่หลากหลายทั้งหมดทำให้หนีภาคประชาชนมีตัวเลขที่สูงขึ้น โดยจากตัวเลขของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเองก็กล่าวว่าการออมของประเทศลดลงจากร้อยละ 35 เป็นร้อยละ 31.2 ปัญหาการขาดแคลนเงินออมและปัญหาเหล่านี้จะเป็นปัญหาทั้งระดับครัวเรือนและประเทศในอนาคตอย่างแน่นอน ซึ่งตรงนี้แผนฉบับที่ 10 จะต้องมีแผนยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนว่าจะทำอย่างไรที่จะแก้ปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจบนฐานของเศรษฐกิจที่พอเพียง

ในแผนฉบับที่ 10 ได้กล่าวถึงภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ” เพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงและปัจจัยคุกคามจากภายนอก โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการค้าและการเคลื่อนย้ายด้านเงินทุนและกลไก”การบริหารความเสี่ยง” ที่เหมาะสมทั้งในตลาดสินค้าและบริการ ตลาดการเงิน ตลาดแรงงาน และตลาดปัจจัยการผลิตอื่น เพื่อลดผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเก็งกำไรและความผันผวน

ภายในประเทศหรือจากภายนอกประเทศ ทั้งนี้จะต้องพัฒนาปัจจัยแวดล้อมในหลายด้านให้เข้มแข็ง ทั้งในส่วนของการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรดำเนินการ และให้มีองค์ความรู้และการบริหารจัดการที่ดีเป็นเครื่องมือในการสร้าง"สมดุล" ระหว่างประสิทธิภาพ คุณภาพ และปริมาณทั้งในกระบวนการผลิตและพฤติกรรมกรรมการบริโภค ซึ่งการสร้าง"ภูมิคุ้มกันและระบบประกันความเสี่ยง" จะประกอบด้วย การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการพัฒนาแหล่งพลังงานทางเลือกเพื่อลดความอ่อนไหวด้านพลังงานของเศรษฐกิจไทย การบริหารเศรษฐกิจมหภาคให้มีความเหมาะสม การส่งเสริมการออมให้เพียงพอเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนของประเทศและลดการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะการพึ่งพิงในรูปแบบของเงินกู้และเงินทุนระยะสั้น ตลอดจนลดพฤติกรรมกรรมการบริโภค ที่ฟุ่มเฟือยจนไร้ขอบเขต ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รวมทั้งเป็นการสร้างหลักประกันสำหรับประชาชนในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเป็นแนวทางที่จะทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีวิถีชีวิตที่"พอประมาณ" มีการใช้จ่ายและลงทุนอย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ

ความสำคัญของเงินออมนอกจากจะช่วยรองรับการลงทุนของภาครัฐและเอกชนในประเทศ เงินออมที่เพิ่มขึ้นยังจะช่วยให้ผู้มีเงินออมมีเงินเพียงพอสำหรับดำรงชีพในอนาคตหรือในยามเกษียณอายุ รวมทั้งช่วยแบ่งเบาภาระสวัสดิการของรัฐบาลซึ่งผลประโยชน์ก็จะตกอยู่กับประเทศชาติ เพราะรัฐบาลสามารถนำเงินไปใช้ลงทุนหรือพัฒนาประเทศได้มากขึ้น

แนวโน้มการออมของครัวเรือนอาจไม่เพิ่มขึ้น เพราะแม้ว่ารายจ่ายของครัวเรือนจะไม่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเริ่มมีการประหยัดค่าใช้จ่ายกันมากขึ้น ตามภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง แต่เนื่องจากราคาสินค้าที่ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้รายได้ของคนลดลงและทำให้ส่วนต่างระหว่างรายได้เมื่อนำมาหักค่าใช้จ่ายแล้ว จะเหลือเป็นเงินออมของครัวเรือนซึ่งอยู่ในอัตราที่ลดลง

รัฐบาลจะออกนโยบายส่งเสริมการออมมากขนาดไหนก็ตาม แต่หากยังไม่เร่งแก้ไขฐานรากของปัญหา ซึ่งได้แก่ปัญหาภาระหนี้สินของภาคประชาชน อันเกิดจากนโยบายประชานิยมที่เร่งกระตุ้นภาคครัวเรือนให้ใช้จ่ายใช้สอยในช่วง 4 - 5 ปี ที่ผ่านมา การบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนจากราคาสินค้าสูงขึ้น ค่าของเงินที่ลดลง และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงติดลบ ทำให้ครัวเรือนต้องใช้จ่ายเงินมากขึ้นเพื่อให้ได้สินค้าในระดับเท่าเดิม

สุดท้ายเมื่อการออมไม่เพียงพอต่อการลงทุน คงต้องพึ่งการกู้เงินจากต่างประเทศในสัดส่วนที่สูง เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประเทศไทยอยู่ในช่วงการพัฒนาประเทศ กำลังจะมีการก่อสร้างขนาดใหญ่หลายโครงการ ต้องมีการใช้เงินลงทุนสูงประกอบกับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลง โดยการเปลี่ยนฐานการผลิตจากภาคการเกษตรเป็นฐาน

การผลิตที่อิงภาคอุตสาหกรรมและภาคการบริการ เปลี่ยนจากสภาพสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง คือการอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวใหญ่ มีลักษณะการดำรงอยู่แบบช่วยเหลือเกื้อกูลกันระหว่างญาติ

พี่น้องและเพื่อนบ้าน แต่ในสังคมปัจจุบัน ครอบครัวมีจำนวนสมาชิกลดลงเป็นครอบครัวเดี่ยว และอาศัยอยู่ในเขตเมืองมากขึ้น

ตารางที่ 1.1 มูลค่าการออมของภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในช่วงปีพ.ศ. 2545 - 2549

หน่วย : พันล้านบาท

	2545	2546	2547	2548	2549
การออมรวม	1,564.4	1,691.7	1,852.6	1,978.3	2,335.7
ภาคเอกชน	385.2	412.0	508.9	544.0	699.4
- ครัวเรือน	214.5	250.0	319.5	344.5	446.5
- ธุรกิจ	170.7	162.0	189.3	199.5	252.9
ภาครัฐบาล	388.2	455.6	475.5	506.9	641.4
- รัฐบาล	220.1	314.2	327.5	374.2	472.2
- รัฐวิสาหกิจ	168.2	141.4	148.0	132.7	169.2
เงินสำรอง					
ค่าเสื่อมราคา	790.92	824.22	868.25	927.39	994.84

ที่มา : กระทรวงการคลัง

<http://www.fpo.go.th> วันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2550

จากตารางที่ 1.1 จะเห็นได้ว่า มูลค่าการออมของภาคเศรษฐกิจต่างๆ ในช่วงปีพ.ศ. 2545 - 2549 ประกอบด้วยการออมภาคเอกชนและการออมภาครัฐบาล โดยการออมภาคเอกชนคิดเป็นร้อยละ 30 ของการออมรวม การออมภาครัฐบาลคิดเป็นร้อยละ 27 ของการออมรวม การออมภาคครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 19 ของการออมภายในประเทศ และคิดเป็นร้อยละ 67 ของการออมภาคเอกชน

ตารางที่ 1.2 ภาวะการทำงานของประชากรไทยในช่วงปีพ.ศ. 2547 - 2549

หน่วย : พันคน

	2547	2548	2549
ผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั่วประเทศ	35,468.00	36,132.00	36,429.01
- ผู้มีงานทำ	34,728.80	35,257.20	35,685.53
- ผู้ว่างงาน	739.20	663.00	551.73
- ผู้ที่รอฤดูกาล	249.80	211.80	191.75
ผู้มีงานทำกรุงเทพ	4,521.70	4,211.10	3,886.00
สภาพการทำงาน			
- นายจ้าง	252.80	219.30	226.10
- ลูกจ้างรัฐบาล	438.30	427.20	382.90
- ลูกจ้างเอกชน	2,618.20	2,476.80	2,282.70
- ทำงานส่วนตัว	847.20	758.50	694.40
- ทำงานให้ครอบครัว โดยไม่ได้รับค่าจ้าง	365.10	328.50	298.80
- การรวมกลุ่ม	0.10	0.80	1.10

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

จากตารางที่ 1.2 ภาวะการทำงานของประชากรไทยในช่วงปีพ.ศ. 2547 - 2549 จะเป็นผู้มีงานทำร้อยละ 98 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานทั่วประเทศ และผู้มีงานทำในกรุงเทพมหานครคิดเป็นร้อยละ 13 ของผู้มีงานทำทั่วประเทศ โดยมีสภาพการทำงานเป็นลูกจ้างเอกชนถึงร้อยละ 58 ของผู้มีงานทำในกรุงเทพมหานคร โดยที่กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์รวมเศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนั้นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร และปัจจัยที่กำหนดการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร จึงเป็นเรื่องที่น่าจะนำมาศึกษาเนื่องจากการออมของพนักงานบริษัทก็เป็นปัจจัยหนึ่งของการออมภาคครัวเรือน ที่จะสนับสนุนการออมภายในประเทศให้เพิ่มสูงขึ้นและจะส่งผลให้มีการพึ่งพิงแหล่งเงินทุนจากภายนอกประเทศลดลง ซึ่งส่งผลดีต่อความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งการศึกษาปัจจัยที่กำหนด การออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร ก็ยังไม่เคยมีการศึกษามาก่อน

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษารูปแบบการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

3. สมมติฐานการวิจัย

การออมและปริมาณการออมมีความสัมพันธ์กับ

- ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพการสมรส สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส อายุ
- ปัจจัยด้านรายได้ ได้แก่ รายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้ประจำของกลุ่มสมรส รายได้พิเศษของกลุ่มสมรส
- ปัจจัยด้านรายจ่าย ได้แก่ ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ฯลฯ ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าที่อยู่อาศัย
- ปัจจัยด้านปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคที่สูงขึ้น

4. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะการออมที่มาจากภาคครัวเรือนที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครส่วนที่ทำงานบนถนนพหลโยธินเพราะมีการกระจุกตัวของบริษัทเอกชนและเป็นศูนย์กลางการคมนาคมแห่งหนึ่งในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยมีการสุ่มตัวอย่างตามจุดต่างๆ จำนวนตัวอย่าง 100 ตัวอย่าง

โดยการศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ครอบคลุมถึงการออมในรูปการออมแบบผูกพัน กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ซึ่งเป็นการออมระยะยาว ตลอดอายุการทำงานของผู้ออม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เงินออม หมายถึง เงินออมเฉลี่ยรายเดือน ซึ่งได้จากรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว
2. รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ได้แก่

1. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น โอที โบนัส ฯลฯ
3. รายได้คู่สมรสเฉลี่ยต่อเดือน
4. รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น โอที โบนัส ฯลฯ
3. ค่าเช่าที่อยู่อาศัย หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการเช่าบ้านพักอาศัยในแต่ละเดือน
4. ค่าใช้จ่ายด้านสังคม หมายถึง ค่าใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมทางสังคมต่างๆ เช่น เงินช่วยงาน แต่งงาน งานบวช งานศพ เงินบริจาค ทำบุญ เป็นต้น
5. การฝากเงินประเภทต่างๆเพื่อการออม หมายถึง รูปแบบการออมประเภทหนึ่ง โดยการฝากเงินในรูปแบบเงินฝากประเภทต่างๆ เช่น เงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์ เป็นต้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
2. ทำให้ทราบรูปแบบการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
3. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคของการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาการออมของภาคครัวเรือนในประเทศไทยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

ตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันมีผู้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับการออมหลายแนวคิดด้วยกัน โดยทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการออม มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎีการบริโภค ทฤษฎีความต้องการถือเงิน ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต แต่ละทฤษฎีมีส่วนเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมของบุคคลด้วยเช่นกัน ซึ่งการออมทรัพย์ของครัวเรือนจะมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง และการบริโภคของครัวเรือนอย่างมาก ด้วยเหตุที่ว่าหลังจากที่ครัวเรือนได้รับรายได้มาแล้ว เมื่อนำไปหักภาษีออก รายได้ดังกล่าวถือเป็นรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง ครัวเรือนจะจัดสรรรายได้ส่วนนี้ไปใช้เพื่อการบริโภค ส่วนที่เหลือจึงค่อยเก็บออมไว้เป็นเงินสะสม เรียกการออมเงินส่วนที่เหลือนี้ว่า “การออมทรัพย์” โดยรายได้จะถูกแบ่งเป็นรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว ซึ่งต่างก็มีความสัมพันธ์กับการออมในทางบวก จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องยังพบว่า ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตที่มีความเจริญคือเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลมีการออมสูงกว่า ครัวเรือนที่อาศัยอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนปริมาณเงินออมขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจต่าง เช่น อัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทน

สำหรับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

1.1 แนวคิดเกี่ยวกับการออมของเคนส์

รายได้จากครัวเรือนสามารถถูกจัดสรรใน 3 ทางด้วยกัน คือ จ่ายภาษี บริโภค หรือ การออม รายได้หลังหักภาษีเป็นรายได้ที่ใช้จ่ายได้จริง สามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ค่าใช้จ่าย และปริมาณการออมได้ ดังนี้

$$Y = C + S \quad (1)$$

โดยที่

Y คือ รายได้ที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

S คือ ปริมาณการออม

ตัววัดค่าพฤติกรรมกรออม :

สำหรับตัววัดค่าพฤติกรรมกรออมที่นิยมใช้กัน คือ APS (average propensity to save : ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่ารายได้ 1 หน่วย คราวเรือนจะทำการออมเก็บไว้เท่าไร บ่งชี้ให้ทราบถึงพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้ไปในการออมของครัวเรือน และ MPS (marginal propensity to save : ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม) เป็นค่าที่แสดงให้เห็นว่าเมื่อรายได้เปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย ปริมาณการออมจะเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร บ่งชี้ให้ทราบถึงผลของการเปลี่ยนแปลงระดับรายได้ที่กระทบต่อพฤติกรรมกรออมว่ามีมากน้อยเพียงใด

ทั้งค่า APS และ MPS สามารถหาได้โดย :

$$APS = S/Y \quad (2)$$

$$MPS = \Delta S / \Delta Y \quad (3)$$

โดยที่

APS คือ ความโน้มเอียงเฉลี่ยในการออม

MPS คือ ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม

ความสัมพันธ์ระหว่างค่าความโน้มเอียงในการบริโภคและการออม :

นักเศรษฐศาสตร์โดยทั่วไปมักจะกล่าวถึงการออมและการบริโภคควบคู่กันไปเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากค่าก็เป็นส่วนหนึ่งที่แยกออกมาจากรายได้ของครัวเรือนที่สามารถจับจ่ายใช้สอยได้จริง ถ้าปริมาณการออมรวมกับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีค่าเท่ากับรายได้ที่ครัวเรือนสามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริงพอดีตามสมการ (1) เมื่อทำการย้ายข้างสมการจะได้ว่า

$$C + S = Y$$

$$(C/Y) + (S/Y) = (Y/Y) \quad \text{นั่นคือ}$$

$$APC + APS = 1 \quad (4)$$

และ

$$(\Delta C / \Delta Y) + (\Delta S / \Delta Y) = (\Delta Y / \Delta Y) \quad \text{นั่นคือ}$$

$$MPC + MPS = 1 \quad (5)$$

ในที่นี้ค่าความโน้มเอียงเฉลี่ยในการบริโภค (average propensity to consume: APC) คือสัดส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริโภคต่อรายได้สุทธิ (C/Y_p) และ ความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการบริโภค (marginal propensity to consume: MPC) เป็นค่าที่แสดงให้ทราบว่าเมื่อรายได้สุทธิเปลี่ยนแปลงไปหนึ่งหน่วยจะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเปลี่ยนแปลงไปเท่าไร ตามลำดับ ซึ่งในความหมายก็คล้ายกับ APS และ MPS ต่างกันแต่มองในแง่ของการบริโภคมากกว่าการออม

ความสัมพันธ์ระหว่าง MPC และ MPS

$$\text{เนื่องจาก } MPC = b \text{ และ } MPS = 1 - b$$

$$\text{ดังนั้น } MPC + MPS = b + (1 - b) = 1 + (b - b) = 1$$

หรือ $MPC = 1 - MPS$ หรือ $MPS = 1 - MPC$ นั่นเอง และค่าของ MPC และ MPS จะมีค่ามากกว่าศูนย์ แต่น้อยกว่าหนึ่ง ($0 < MPC < 1$ และ $0 < MPS < 1$) การที่ค่า MPC และ MPS มีค่ามากกว่าศูนย์ แต่น้อยกว่าหนึ่งก็เนื่องจากว่า เมื่อผู้บริโภคมีรายได้เพิ่มขึ้นผู้บริโภคก็จะใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้นด้วย แต่การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นในการบริโภคจะน้อยกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น และส่วน

การออมกับทฤษฎีการบริโภค :

จากที่กล่าวไปแล้วว่าการบริโภคและการออมเป็นของคู่กัน ดังนั้น การออมจึงมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎีการบริโภคอย่างใกล้ชิด

1.2 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income hypothesis of consumption)

ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes สมการการบริโภค คือ

$$C = a + bY; a > 0; 0 < b < 1 \quad (6)$$

แทนค่า (6) ใน (1) แล้วย้ายข้างสมการจะได้ว่า

$$S = Y - (a + bY)$$

ดังนั้นในเบื้องต้นจึงสามารถเขียนสมการแสดงความสัมพันธ์แบบง่ายๆ ของการออมได้ ดังนี้

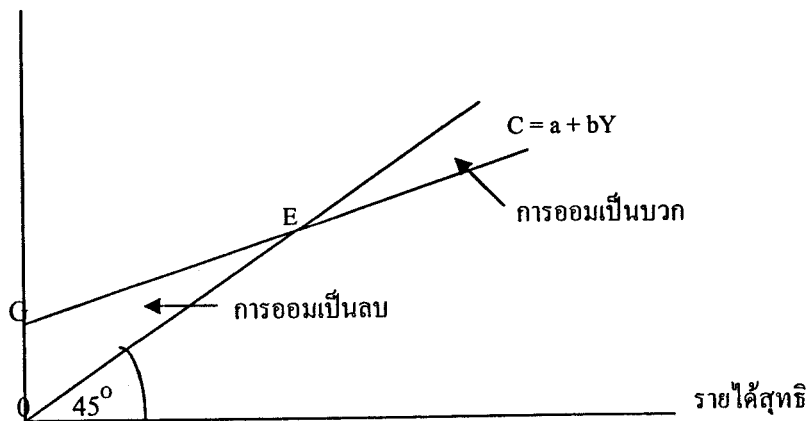
$$S = -a + (1-b)Y \quad (7)$$

โดยที่

-a คือ แสดงการบริโภคเพื่อการยังชีพ

1-b คือ ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายในการออม (Marginal Propensity to Save หรือ MPS) อัตราส่วนของการออมที่เปลี่ยนแปลงไป

การบริโภค การออม

ภาพที่ 2.1 ความสัมพันธ์การบริโภค การออม รายได้สุทธิ

จากภาพเส้น 45 องศา เป็นเส้นที่แบ่งครึ่งระยะระหว่างแกนตั้งและแกนนอนแสดงว่าทุกจุดบนเส้น 45 องศา ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเท่ากับรายได้สุทธิ ($C = Y$) เส้นการบริโภค $C = a + By$ ตัดแกนตั้งที่จุด G ซึ่งก็คือค่าใช้จ่ายอิสระที่ไม่ขึ้นอยู่กับรายได้ (ก็คือค่า a) พื้นที่ส่วนที่อยู่ต่ำกว่าจุด E ลงมา ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่ามากกว่ารายได้สุทธิ การออมมีค่าเป็นลบ ที่จุด E ค่าใช้จ่ายในการบริโภคมีค่าเท่ากับรายได้สุทธิ การออมมีค่าเป็นศูนย์และพื้นที่ที่อยู่เหนือจุด E ขึ้นไปรายได้สุทธิมีค่ามากกว่าค่าใช้จ่ายในการบริโภคการออมมีค่าเป็นบวก

1.3 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ (Relative income hypothesis of consumption)

ตามแนวคิดของ James S. Duesenberry เชื่อว่าครัวเรือนที่มีระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค และระดับรายได้อยู่ในระดับหนึ่งแล้วจะเป็นการยากที่จะทำให้เขาลดระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคให้ต่ำกว่าเดิมเมื่อระดับรายได้เปรียบเทียบกับระดับรายได้ที่เคยได้รับสูงสุด (previous peak income) แย่ลง ตามแนวความคิดนี้จะได้สมการของค่า APC คือ

$$APC = c - dY/Y_p$$

$$C/Y = c - dY/Y_p \quad (8)$$

โดยที่

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

C คือ ค่า APC ในขณะที่ Y/Y_p เท่ากับ 0

D คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความลาด (slope) ของเส้นแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง

APC และ Y/Y_p นั้นเอง

Y คือ ระดับรายได้ในงวดปัจจุบัน

Y_p คือ ระดับรายได้สูงสุดที่ครัวเรือนเคยได้รับในงวดเวลาก่อน

แท้ที่จริงสมการข้างต้นเป็นสมการที่ตัดทอนให้เหลือแนวคิดเฉพาะในด้านของการบริโภคเท่านั้น ซึ่งเดิมทีเดียวแนวคิดของ James S. Duesenberry มีกำเนิดมาจากด้านการออมเป็นหลัก อย่างไรก็ตามเราสามารถกำหนดแนวคิดให้ย้อนกลับไปที่ด้านการออมได้ดังนี้ จากสมการ (4) เราทราบว่า

$$\begin{aligned} C/Y + S/Y &= 1 \\ C/Y &= 1 - S/Y \end{aligned} \quad (9)$$

แทนสมการ (9) ใน (8) จะได้ว่า

$$\begin{aligned} 1 - S/Y &= c - dY/Y_p \\ S/Y &= (1-c) + dY/Y_p \\ S/Y &= e + dY/Y_p \end{aligned} \quad (10)$$

โดยที่

e คือ ค่า APS ในขณะที่ Y/Y_p เท่ากับ 0 ซึ่งเท่ากับ $1-c$

สมการ (10) เป็นสมการเริ่มต้นของทฤษฎีการบริโภคตามแนวคิดนี้ กล่าวคือ อัตราส่วนของปริมาณการออมต่อรายได้ของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับระดับรายได้ในงวดปัจจุบันเมื่อเทียบกับระดับรายได้สูงสุดที่ครัวเรือนเคยได้รับในงวดเวลาก่อนและจากสมการนี้เราจะได้สมการการออมคือ

$$S = eY + dY^2/Y_p \quad (11)$$

1.4 ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Life-Cycle Theory of Consumption)

ตามแนวคิดของ Franco Modigliani, Albert Ando และ Richard Brumberg ได้สร้างทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตเพื่อใช้ในการอธิบายพฤติกรรมในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคล โดยทฤษฎีดังกล่าวมีหลักการสำคัญที่ว่า ผู้บริโภคมีการวางแผนระยะยาวในการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและการออม โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสรรการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคไปในแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองมากที่สุดตลอดช่วงวงจรชีวิตของตน โดยส่วนที่เป็นการออมนั้นเกิด

จากการที่ผู้บริโภคต้องการนำเอาการออมที่สะสมไว้ในช่วงเวลาที่มียรายได้ เพื่อไปใช้จ่ายในช่วงเวลาที่ไม่มียรายได้เมื่อมีอายุมากขึ้น โดยที่ความสัมพันธ์ของการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสามารถแสดงได้ด้วยสมการดังนี้

$$C = aW + cY$$

โดยที่

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

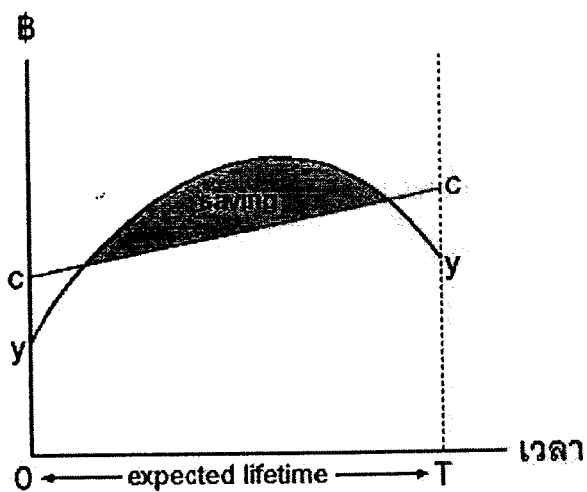
W คือ ความมั่งคั่งที่แท้จริง

Y คือ รายได้จากการทำงาน

a คือ ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคของความมั่งคั่ง

c คือ ความโน้มเอียงส่วนเพิ่มในการบริโภคของรายได้จากการทำงาน

หากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ ดังรูป

ภาพที่ 2.2 การออมในวัฏจักรชีวิต

จะเห็นว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับมามีรายได้ลดลงอีกครั้ง การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัยโดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างเส้น yy และ cc แล้ว จะพบว่าในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องประพடுத்தเงินเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิตจึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดใช้หนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต เงินสะสมส่วนนี้ก็คือส่วนของเงินออมนั่นเอง

1.5 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้ถาวร (Permanent Income Theory of Consumption)

ศาสตราจารย์ Milton Friedman ได้พัฒนาทฤษฎีการบริโภคขึ้นใหม่โดยมีทัศนะต่างจากเคนส์ในประเด็นที่ว่า การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลไม่ได้ขึ้นอยู่กับรายได้ที่มีอยู่ในมือหรือที่ได้รับในปีปัจจุบันแต่ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนรายได้ที่จะได้รับในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น สมมติว่านาย ก. ได้รับรายได้ในวันสิ้นเดือน นาย ก. คงไม่คิดที่จะใช้จ่ายรายได้ที่ตนเองได้รับให้หมดในวันเดียวโดยที่ไม่เหลือไว้ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวันอื่นๆอีกเลยสิ่งที่นาย ก. ทำก็คือ พยายามที่จะจัดสรรการใช้จ่ายในการบริโภคในแต่ละวันไม่ให้มีความแตกต่างกันมากนัก โดยมองไปถึงวันข้างหน้าด้วย ไม่ใช่ใช้จ่ายอย่างมากในวันนี้แล้วในวันพรุ่งนี้หรือวันต่อไปไม่มีรายได้เหลือที่จะใช้จ่ายอีกเลย ดังนั้นเมื่อเป็นดังนี้ นาย ก. ก็จะต้องพยายามทำการเฉลี่ยรายได้ที่ได้รับในแต่ละเดือนหรือในแต่ละปีก็ตามเพื่อนำมาใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในแต่ละวันของเดือนหรือปี

ตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในการจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งได้กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะไม่ทำการบริโภคในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้นจากการที่การออมเป็นเงินส่วนเหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว จึงสามารถเกิดได้ทั้งจากส่วนของรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว สามารถเขียนสมการการออมได้ ดังนี้

$$S = f + gY^T + hY^P$$

โดยที่

f คือ ปริมาณการออม ในขณะที่ยังไม่มีรายได้

g คือ สัดส่วนของรายได้ชั่วคราวซึ่งมีผลต่อการออม

h คือ สัดส่วนของรายได้ถาวรซึ่งมีผลต่อการออม

Y^T, Y^P คือ รายได้ชั่วคราวและรายได้ถาวร ตามลำดับ

1.6. สมมติฐานการคาดการณ์อย่างมีเหตุผล

เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการออมในปัจจุบันตามแบบจำลองรายได้ถาวร เมื่อมีข่าวสารใหม่เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต บุคคลจะปรับการประมาณรายได้ถาวรของตนและเปลี่ยนการบริโภคไปก่อนช่วงปลายทศวรรษที่ 1970 การปรับตัวในแบบจำลองรายได้ถาวรสมมติให้เป็น adaptive expectation แต่ในเวลาถัดมาได้มีการเสนอการปรับตัวแบบอื่น คือ rational expectation ซึ่ง Hall (1989) ได้สรุปแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้ว่า แบบจำลองรายได้ถาวร การปรับตัวแบบมีเหตุผลไม่ได้เพื่อปรับปรุงฟังก์ชันการบริโภคแบบเดิม หรือเพื่อประมาณค่าตัวแปรกำหนดอรรถประโยชน์ที่ซับซ้อน แต่ทฤษฎีนี้ได้ทดสอบเชิงประจักษ์เกี่ยวกับแนวคิดที่ว่า ผู้บริโภคจะแสวงหาค่าคาดหวังของอรรถประโยชน์ตลอดชีพที่มากที่สุดภายใต้อัตราดอกเบี้ยแท้จริงที่ไม่เปลี่ยนแปลง ความคิดหลักก็คือการหาสมการอนุพันธ์ลำดับที่หนึ่ง ซึ่งจะแสดงให้เห็นพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้บริโภคนั้น สมการนี้จะแสดงความเท่ากันของอัตราการทดแทนกันหน่วยสุดท้ายระหว่างการบริโภคในปีนี้กับปีถัดไป และราคาเปรียบเทียบของสินค้าทั้งสองช่วงเวลา ซึ่งราคาเปรียบเทียบโดยง่ายคือ ต้นทุนของการบริโภคในอนาคตต่อหน่วยเมื่อคิดลดมาเป็นค่าปัจจุบัน (the present discounted cost of a unit of future consumption)

$$\text{Max} \sum (1/(1+\delta)^t) U(C_t)$$

โดยที่

U คือ อรรถประโยชน์ของผู้บริโภค

δ คือ rate of time preference

- Y คือ รายได้ที่ใช้จ่ายได้จริงจากแรงงาน
 W คือ ทรัพย์สินอื่นที่ไม่ใช่มนุษย์เมื่อสุดเวลา
 R คือ อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงหลังหักภาษี
 t คือ ช่วงเวลาในทางคณิตศาสตร์ ผู้บริโภคต้องการอรรถประโยชน์เมื่อคิดแล้วสูงสุด

ภายใต้ข้อจำกัดของงบประมาณ

$$W_t = (1 + R) W_{t-1} + Y_t^L - C_t$$

เงื่อนไขลำดับที่หนึ่ง ซึ่งแสดงความเท่ากันของอัตราการทดแทนกันหน่วยสุดท้ายกับราคา คือ

$$U'(C_{t-1}) = [(1 + R)/(1 + \delta)] U'(C_t)$$

เมื่อให้ฟังก์ชันอรรถประโยชน์อยู่ในรูปลอกเชิงเส้น ดังนี้

$$U = \sum \ln C$$

จะได้

$$U' = 1/C$$

ดังนั้น จะได้เงื่อนไขลำดับที่หนึ่ง คือ

$$C_t = [(1 + R)/(1 + \delta)] C_{t-1}$$

การคาดการณแบบมีเหตุผลเหมือนกับสมมติฐานรายได้ถาวรของฟรีดแมนคือ การบริโภคขึ้นกับรายได้ถาวรเท่านั้น ผู้บริโภคมีการคาดการณอย่างมีเหตุผลเมื่อใช้ข้อสนเทศทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการคาดการณ ดังนั้น ณ เวลา t-1 ผู้บริโภคจะใช้ข้อมูลทั้งหมดที่หาได้ในช่วงนั้นและช่วงก่อนหน้าเมื่อผู้บริโภคตัดสินใจในการบริโภคในช่วงเวลา t ข้อสนเทศทั้งหลายของช่วงก่อนหน้าถูกรวมอยู่ในการบริโภคในช่วง t-1 หมดแล้ว ดังนั้นการบริโภค ณ เวลา t คือ

$$C_t = \alpha C_{t-1} + \varepsilon_t$$

โดยที่

$$\alpha = [(1+R)/(1+\delta)] (C_{t-1})$$

ε_t คือ ตัวแปรสุ่ม

ดังนั้นทดสอบแบบจำลองรายได้ถาวร ซึ่งมีการคาดการณ์อย่างสมเหตุสมผล โดยเพิ่มตัวแปรอื่นในช่วง $t-1$ หรือก่อนหน้าเป็นตัวแปรอิสระและคำนวณเทียบกับแบบจำลองซึ่งไม่มีตัวแปรเหล่านั้น หากตัวแปรที่เพิ่มเข้าไปไม่สามารถละออกจากแบบจำลองได้ อาจเป็นเพราะแบบจำลองรายได้ถาวรไม่เหมาะสม หรือการคาดการณ์ไม่ได้เป็นไปอย่างสาเหตุผลหรือทั้งสองกรณี ซึ่งเหตุการณ์นี้การบริโภคจะถูกเรียกว่ามีความไวเกิน (excess sensitivity) ต่อรายได้ เนื่องจากการบริโภคตอบสนองมากกว่าที่คำนวณได้จากแบบจำลอง

การศึกษาในช่วงแรกของ Hall (1978) ใช้ข้อมูลการบริโภคสินค้าคงทนและบริการต่อหัว พบว่า ตัวแปรล่าช้าของรายได้แท้จริงที่ใช้จ่ายได้แทบจะไม่มีผลต่อการพยากรณ์การบริโภค แต่ Flavin (1981) ได้พัฒนาแบบจำลองโครงสร้างโดยสมมติว่า รายได้ที่แท้จริงเป็น stable stochastic process และสรุปว่า ผลการทดสอบได้แสดงหลักฐานที่สำคัญซึ่งค้านกับสมมติฐานรายได้ถาวร โดยใช้ตัวแปรตาม คือ การบริโภคสินค้าคงทนหรือการบริโภคสินค้าคงทนและบริการ ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า การบริโภคจะไม่แสดงความไวเกินต่อรายได้ในปัจจุบันที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99.5 ซึ่งจนถึงปัจจุบัน มีผลการศึกษามากมายที่ปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าความไวเกินของการบริโภคเป็นศูนย์ (Hall 1989, Molana 1991)

มีความพยายามในการปรับปรุงแบบจำลองรายได้ถาวร-การคาดการณ์อย่างมีเหตุผล ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นต่างๆ ได้แก่ ข้อจำกัดสภาพคล่อง พฤติกรรมเฉพาะของสินค้าคงทน การทดแทนกันระหว่างเวลา พฤติกรรมการบริโภคแบบชั่วคราว และการเปลี่ยนความพอใจ การปรับแบบจำลองทางเศรษฐมิติ การปรับราคาในอนาคตและอัตราดอกเบี้ย บทบาทของนโยบายการคลัง การทดแทนกันระหว่างการบริโภคและการพักผ่อน เป็นต้น

1.7 ความต้องการถือเงิน

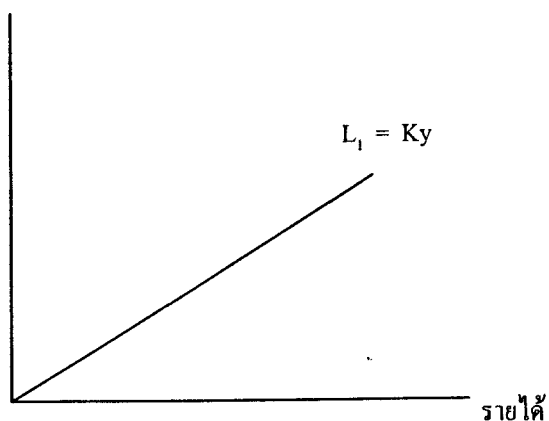
ความต้องการถือเงิน หมายถึง ปริมาณเงินสดทั้งสิ้นที่มีผู้ต้องการถือเงินไว้ในขณะหนึ่งขณะใด นักเศรษฐศาสตร์คลาสสิกเชื่อว่า ความต้องการถือเงินมีเพียงประการเดียวเท่านั้น คือ เพื่อเป็นสื่อกลางของการแลกเปลี่ยน

ทฤษฎีเงินและดอกเบี้ยของเคนส์ ความต้องการถือเงินแยกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายประจำวัน (transaction demand for money) บุคคลทั่วไปไม่ว่าผู้บริโภครหรือหน่วยธุรกิจ จะต้องถือเงินไว้จำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายประจำ เงินจำนวนนี้จะไม่จำเป็น ถ้าหากรายได้และรายจ่ายเกิดขึ้นในขณะเดียวกัน ถ้าสิ่งอื่นอยู่คงที่ปริมาณเงินโดยเฉลี่ยที่จะต้องถือไว้ใช้จ่ายประจำจะลดลงเมื่อได้รับรายได้เป็นจำนวนมากครั้งขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามข้อสมมติฐานที่ว่าอัตราการใช้จ่ายและรายได้เท่ากันตลอดระยะเวลาของงวดรายได้ นอกจากความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายประจำจะขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่จะได้รับรายได้แต่ละครั้งแล้ว ยังขึ้นอยู่กับปริมาณรายได้ กล่าวคือ ถ้าอัตราส่วนของรายได้ประชาชาติต่อมูลค่าของรายการค้าขายที่เกิดขึ้น (value of transactions) ค่อนข้างคงที่แล้ว ความต้องการที่จะถือเงินไว้เพื่อใช้จ่ายประจำจะเพิ่มรายได้พิจารณาจากสมการ

	L_1	=	Ky
โดยที่	L_1	=	ปริมาณเงินที่ต้องการถือไว้เพื่อใช้จ่าย
	K	=	อัตราส่วนของรายได้ที่ต้องการถือไว้เพื่อใช้จ่าย
	y	=	รายได้

ปริมาณเงินที่ต้องการ

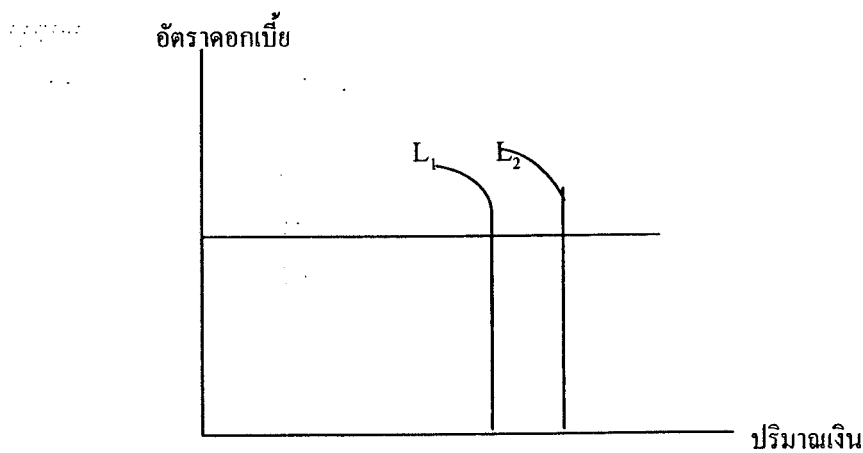

ภาพที่ 2.3 ความสัมพันธ์ปริมาณเงินที่ต้องการถือกับรายได้

จากภาพ พบว่าเส้นความต้องการถือเงินเป็นเส้นตรงทำมุมน้อยกว่า 45 องศา ทั้งนี้ เพราะอัตราส่วนของรายได้ประชาชาติต่อมูลค่าของรายการค้าขายที่เกิดขึ้นคงที่ทุกระดับรายได้ และมีค่าน้อยกว่า 1 และเป็นเส้นลาดเอียงขึ้นไปทางขวา แสดงว่า ปริมาณเงินที่ต้องการถือจะเพิ่มตามการเพิ่มของรายได้

การที่สมมติให้อัตราส่วนของรายได้ที่บุคคลต้องการจะถือไว้ค่อนข้างคงที่ถือว่าไม่ผิดความเป็นจริง เพราะสิ่งที่กำหนดอัตราส่วนคงที่นี้ ได้แก่ สถาบันและโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจและชนบทประเพณีไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในระยะสั้น ดังนั้น การถือว่าปัจจัยดังกล่าวคงที่จึงไม่เป็นเหตุให้การวิเคราะห์ในระยะสั้นผิดพลาดไป

นอกจากนี้ความต้องการถือเงินอาจจะขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ ปริมาณเงินที่จะถือไว้ใช้จ่ายจะเปลี่ยนแปลงในทางตรงข้ามกับอัตราดอกเบี้ย หมายความว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ปริมาณเงินที่จะถือไว้ใช้จ่ายจะลดลง เพราะเงินที่ถือไว้ใช้จ่ายจะถูกเปลี่ยนเป็นหลักทรัพย์มากขึ้น กรณีเช่นนี้มักจะเกิดเฉพาะกับผู้ถือเงินไว้ใช้จ่ายโดยเฉลี่ยเป็นจำนวนมาก อาจนำเงินออกซื้อหลักทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทนถือไว้แทนในช่วงที่ยังไม่ต้องการใช้เงิน ถ้าหากอัตราดอกเบี้ยสูงพอที่จะได้กำไรจากการลงทุน แต่สำหรับผู้ถือเงินไว้ใช้จ่ายโดยเฉลี่ยเป็นจำนวนน้อย การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยย่อมไม่มีผลกระทบต่อความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้นักเศรษฐศาสตร์ส่วนมากจึงเห็นพ้องกันว่า เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงพ้นระดับหนึ่งไปแล้ว เส้นความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายจะมีลักษณะโค้งกลับ

ภาพที่ 2.4 ความสัมพันธ์อัตราดอกเบี้ยกับปริมาณเงิน

จากภาพ พบว่า ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างต่ำ ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายจะไม่มี ความยืดหยุ่นเลย แต่จะมีความยืดหยุ่นบ้างเมื่ออัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูงหมายความว่า ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยสูง ความต้องการถือเงินเพื่อใช้จ่ายขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยอีกด้วย สมการฟังก์ชัน

$$L_1 = f(Y, r)$$

โดยที่

$$L_1 = \text{ปริมาณเงินที่ต้องการถือไว้เพื่อใช้จ่าย}$$

$$Y = \text{รายได้}$$

$$R = \text{อัตราดอกเบี้ย}$$

อย่างไรก็ดี การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยมีผลกระทบต่อความต้องการเงินน้อยมากทุกระดับอัตราดอกเบี้ย จนสามารถตัดออกจากการพิจารณาได้ โดยเหตุที่ช่วงเวลาของการได้รับรายได้เมื่อถูกกำหนดขึ้นแล้วมักจะ ไม่เปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าความต้องการเงินขึ้นอยู่กับระดับรายได้อย่างเดียว เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$L_1 = K_y$$

2. ความต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า (precautionary demand for money) ความต้องการเงินประเภทนี้มีสาเหตุมาจากความไม่แน่นอนของรายได้ รายจ่ายในอนาคต ดังนั้น บุคคลทั่วไปจึงต้องกันเงินไว้ จำนวนหนึ่งเพื่อใช้จ่ายได้ทันทีเมื่อถึงคราวจำเป็น ความต้องการเงินประเภทนี้ เห็นได้ชัดเจนว่าขึ้นอยู่กับรายได้ กล่าวคือ หากมีรายได้มาก ก็ย่อมจะสามารถกันเงินไว้ได้มากขึ้น นอกจากนี้ อัตราดอกเบี้ยที่สูงอาจจะมีอิทธิพลเหนือความต้องการเงินอีกด้วยเพราะความจำเป็นที่ต้องใช้จ่ายเงินจำนวนนี้เอาแน่นอนไม่ได้ อาจจะไม่เกิดหรือไม่เกิดความจำเป็นก็ได้ เป็นการยากที่จะทราบได้ ดังนั้น ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงพอที่จะได้กำไรจากการลงทุน เงินจำนวนนี้ก็อาจจะถูกนำไปซื้อหลักทรัพย์มาถือไว้ชั่วคราว จนกว่าเกิดความจำเป็นที่ต้องใช้เงินจึงจะขายหลักทรัพย์

การถือเงินทั้ง 2 ประเภท ที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า เงินทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยน และปริมาณเงินที่ต้องการถือขึ้นอยู่กับระดับรายได้ และอัตราดอกเบี้ย ณ ระดับสูง ดังนั้น การถือเงินทั้ง 2 ประเภทนี้จึงรวมเข้าด้วยกันได้ สมการจะเป็นดังนี้

$$L_1 = f(Y, r)$$

โดยที่ L_1 = ปริมาณเงินที่ต้องการถือไว้เพื่อใช้จ่าย
 Y = รายได้
 R = อัตราดอกเบี้ย

สมมติให้อัตราดอกเบี้ยมีอิทธิพลต่อความต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายทั้ง 2 กรณีน้อยมาก หรือไม่มีเลย ดังนั้น ความต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายทั้ง 2 กรณี จึงขึ้นอยู่กับระดับรายได้อย่างเดียว เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$L_1 = K_y$$

ความหมายของ L_1 , k และ Y เหมือนกับที่กล่าวมาแล้ว

3. ความต้องการเงินเพื่อแสวงหากำไร (speculative demand for money) เคนส์และคลาสสิกไม่ได้มีความเห็นแตกต่างกันเกี่ยวกับการถือเงินเพื่อใช้จ่ายประจำและใช้จ่ายในกรณีฉุกเฉิน แต่เคนส์ไม่เห็นด้วยกับคลาสสิกเกี่ยวกับการถือเงินเพื่อแสวงหากำไร คลาสสิกเห็นว่าเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายรวมทั้งการสำรองไว้เพื่อเหตุฉุกเฉินจะถูกนำไปซื้อหลักทรัพย์หมด แม้ว่าอัตรา

ดอกเบี้ยจะต่ำเพียงไรก็ตาม เพราะอย่างไรก็ดีก็คิดว่าไม่ได้ผลตอบแทนเลย แต่เคนส์คัดค้านว่าไม่เป็นความจริง และชี้ให้เห็นว่า การจะถือเป็นเงินสดหรือหลักทรัพย์ขึ้นอยู่กับการคาดคะเนอัตราดอกเบี้ยในอนาคต กล่าวคือ ถ้าผู้ถือหลักทรัพย์คาดคะเนว่าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตสูงขึ้น เขาจะถือเป็นเงินสดไว้ แต่ถ้าผู้ถือหลักทรัพย์คาดคะเนว่าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตต่ำลง เขาก็จะถือหลักทรัพย์ ทั้งนี้เพราะการซื้อหลักทรัพย์เมื่ออัตราดอกเบี้ยสูง ย่อมให้ผลตอบแทนสูงและมีกำไรส่วนทุน(capital gain) แต่การซื้อหลักทรัพย์เมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ ย่อมได้ผลตอบแทนต่ำและขาดทุนเมื่อขายอาจกล่าวได้ว่าราคาหลักทรัพย์จะสูงขึ้นเมื่ออัตราดอกเบี้ยลดลง และราคาหลักทรัพย์จะลดลงเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ผู้ลงทุนสามารถจะมีกำไรส่วนทุน(capital gain) จากความแตกต่างระหว่างราคาเมื่อซื้อและราคาเมื่อขาย

สรุปได้ว่า ความต้องการถือเงินเพื่อแสวงหากำไรขึ้นกับอัตราดอกเบี้ย โดยเปลี่ยนแปลงตรงข้ามกับอัตราดอกเบี้ย คือ ความต้องการถือเงินจะมีจำนวนน้อยเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงและมีจำนวนมากเมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ การที่จะทราบว่าอัตราดอกเบี้ยขณะนั้นสูงหรือต่ำอย่างไร ต้องเปรียบเทียบกับอัตราดอกเบี้ยปกติ(normal rate of interest) ในขณะนั้น

ตามทฤษฎีของเคนส์ ความไม่แน่นอนของอัตราดอกเบี้ยในอนาคต คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการถือเงินประเภทสุดท้ายนี้ ถ้าอัตราดอกเบี้ยในอนาคตสามารถทราบได้แน่นอน ความต้องการถือเงินประเภทนี้จะไม่มี ดังนั้น ทฤษฎีของเคนส์และคลาสสิกเกี่ยวกับความต้องการถือเงินก็จะไม่แตกต่างกันแต่อย่างไร

2. วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ปณิตา มนตรี (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในช่วงดังกล่าว และวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนในประเทศไทยว่ามีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของภาคครัวเรือนในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา(พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ.2546)

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการวิเคราะห์โดยอาศัยข้อมูลitudinal ซึ่งเป็นข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2537 - พ.ศ.2546 โดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติ โดยการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนในรูปแบบของสมการถดถอยเส้นตรง ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลจากการศึกษาพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในช่วงดังกล่าว พบว่า อัตราการออมของภาคครัวเรือนลดลงมาโดยตลอด จากร้อยละ 30 ของรายได้ ในปี พ.ศ.2537 เหลือร้อยละ 27.5 และร้อยละ 17.3 ในปี 2541 ในปี 2546 เหลือร้อยละ 12.32 ของปริมาณการออมรวมในประเทศ ทั้งๆที่รายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 ในปี 2537 - 2541 แต่รายได้เฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นยังต่ำกว่าดัชนีราคาผู้บริโภคที่เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 34.2 เมื่อคิดเป็นร้อยละของรายได้ รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคสูงขึ้นถึงร้อยละ 71.4 ในปี 2541 มีผลทำให้การออมของครัวเรือนลดลง

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พบว่า รายได้ที่ใช้จ่ายจริงต่อหัว และพฤติกรรมการออมหลังวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือน ทรัพย์สินและค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในปีที่ผ่านมา มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออมของภาคครัวเรือน

มนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์(2539) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินเพื่อและการออมครัวเรือน โดยมีแนวคิดในการศึกษาว่าความสัมพันธ์ระหว่างเงินเพื่อและการออมครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ในทางทิศทางเดียวกันนั้นเกิดขึ้นจากการประมาณค่าที่สูงเกินกว่าความเป็นจริงของสถิติข้อมูลที่จัดเก็บ เนื่องจากค่าสถิติการออมที่บันทึกในรายได้ประชาชาติไม่ได้มีการหักผลกระทบอันเกิดจากเงินเพื่อออม ซึ่งค่าการออมที่แท้จริงของครัวเรือนควรมีค่าเท่ากับการออมครัวเรือนที่ปรากฏในรายได้ประชาชาติหักด้วยมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ลดลงอันเนื่องมาจากการคาดคะเนเงินเพื่อ อย่างไรก็ตามในการหักค่าเงินเพื่อจะมีเพียงบุคคลกลุ่มหนึ่งเท่านั้นที่ทำการคาดคะเนและรู้ถึงผลกระทบที่แท้จริงของเงินเพื่อต่อการออม ดังนั้นมูลค่าทรัพย์สินที่แท้จริงที่ลดลงอันเนื่องมาจากการคาดคะเนเงินเพื่อจะไม่ลดลงเท่ากับเงินเพื่อทั้งหมดแต่จะลดลงเพียงบางส่วนเท่านั้น

วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การคาดคะเนเงินเฟ้อ โดยการใช้ข้อมูลข่าวสารที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อมาทดสอบเพื่อหาปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) การคำนวณสมการการออมที่แท้จริงเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ลดลงอันเนื่องมาจากการคาดคะเนเงินเฟ้อและการบริโภคในปีที่ผ่านมาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการออมอย่างไร ทั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2513 ถึง พ.ศ.2537 และใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติในการประมาณการแบบกำลังสองน้อยที่สุด(OLS)

ผลการประมาณการพบว่าในการคาดคะเนเงินเฟ้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อที่เหมาะสมที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน(LDM2)และการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้านำเข้า(LDIMP) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติระดับที่ยอมรับได้

สำหรับผลการประมาณค่าสมการการออมที่แท้จริง จากการคำนวณสมการในครั้งแรกพบว่ามีความสัมพันธ์แบบSeries Correlation ในสมการ ซึ่งมีผลให้ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรและนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นจึงได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์กันในระดับที่ 1, 3 และ 5 ของช่วงเวลาและปรับสมการการคำนวณใหม่ โดยใช้ตัวแบบที่ใช้แก้ปัญหา Series Correlation เข้าไปในสมการ

ผลการคำนวณสมการโดยเพิ่มตัวแบบที่ใช้แก้ปัญหา Serial Correlation พบว่าค่าสัมประสิทธิ์และค่านัยสำคัญทางสถิติเพิ่มสูงขึ้น และสมการไม่มีความสัมพันธ์แบบSerial Correlation ผลของการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการออมครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันนั้น มีผลบางส่วนที่เกิดขึ้นจากการประมาณค่าที่เกินจริง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้บริโภคบางส่วนประมาณร้อยละ 20.4 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเนื่องจากความไม่เข้าใจถึงผลกระทบของเงินเฟ้อ

ชุมพร ศาสตราวาหะ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมของครัว กับความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย และตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการออม และเพื่อศึกษาแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต พ.ศ. 2539 – 2544

วิธีการที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ วิธีการทางเศรษฐมิติโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนคือ แบบจำลองของการออมรวมของครัวเรือน แบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และแบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร โดยใช้ข้อมูลทุกปีระหว่างปี พ.ศ. 2520 – 2538

วิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การคาดคะเนเงินเฟ้อ โดยการใช้ข้อมูลข่าวสารที่คาดว่าจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อมาทดสอบเพื่อหาปัจจัยที่เหมาะสมที่สุดที่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 2) การคำนวณสมการการออมที่แท้จริงเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าที่แท้จริงของทรัพย์สินที่ลดลงอันเนื่องมาจากการคาดคะเนเงินเฟ้อและการบริโภคในปีที่ผ่านมาที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการออมอย่างไร ทั้งนี้ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2513 ถึง พ.ศ.2537 และใช้เครื่องมือทางเศรษฐมิติในการประมาณการแบบกำลังสองน้อยที่สุด(OLS)

ผลการประมาณการพบว่าในการคาดคะเนเงินเฟ้อ ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงเงินเฟ้อที่เหมาะสมที่สุดคือ การเปลี่ยนแปลงของปริมาณเงิน(LDM2)และการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้านำเข้า(LDIMP) โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติระดับที่ยอมรับได้

สำหรับผลการประมาณค่าสมการการออมที่แท้จริง จากการคำนวณสมการในครั้งแรกพบว่ามีความสัมพันธ์แบบSeries Correlation ในสมการ ซึ่งมีผลให้ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรและนัยสำคัญทางสถิติต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นจึงได้ทำการตรวจสอบความสัมพันธ์กันในระดับที่ 1, 3 และ 5 ของช่วงเวลาและปรับสมการการคำนวณใหม่ โดยใช้ตัวแบบที่ใช้แก้ปัญหา Series Correlation เข้าไปในสมการ

ผลการคำนวณสมการโดยเพิ่มตัวแบบที่ใช้แก้ปัญหา Serial Correlation พบว่าค่าสัมประสิทธิ์และค่านัยสำคัญทางสถิติเพิ่มสูงขึ้น และสมการไม่มีความสัมพันธ์แบบSerial Correlation ผลของการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการออมครัวเรือนที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันนั้น มีผลบางส่วนที่เกิดขึ้นจากการประมาณค่าที่เกินจริง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่ามีผู้บริโภคบางส่วนประมาณร้อยละ 20.4 มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากเนื่องจากความไม่เข้าใจถึงผลกระทบของเงินเฟ้อ

ชุมพร ศาสตราวาทะ (2540) ได้ศึกษาเรื่อง การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการออมของครัว กับความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย และตัวแปรทางเศรษฐกิจอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อการออม และเพื่อศึกษาแนวโน้มการออมของครัวเรือนในอนาคต พ.ศ. 2539 – 2544

วิธีการที่ใช้ในการศึกษานี้คือ วิธีการทางเศรษฐมิติโดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วนคือ แบบจำลองของการออมรวมของครัวเรือน แบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และแบบจำลองของการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร โดยใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิวัติปี พ.ศ. 2520 – 2538

ผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้งรายได้อารและรายได้ชั่วคราว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือน โดยที่ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้ชั่วคราว มีค่าเท่ากับ 0.845 และมีค่ามากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการออมที่มาจากรายได้อาร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.112 ค่าคาดคะเนในอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวร สำหรับระดับความสำคัญทางการเงิน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน แต่ให้ผลในทางลบกับการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร

จากผลการศึกษาแนวโน้มการออมรวมของครัวเรือน การออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน และการออมในรูปสินทรัพย์ถาวร ระหว่าง พ.ศ. 2539 - 2544 มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ การออมรวมของครัวเรือนที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 265,450 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 309,573 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หรือ เพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.12 ต่อปี ส่วนการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 538,122 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 672,397 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.52 ต่อปี สำหรับการออมในรูปสินทรัพย์ถาวรที่แท้จริง เพิ่มขึ้นจากระดับ 170,207 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2539 เป็น 209,817 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2544 หรือเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 4.24 ต่อปี

เนื่องจากรายได้ชั่วคราวมีอิทธิพลมากต่อการออม ดังนั้นการใช้นโยบายที่เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน จะมีผลทำให้การออมของประเทศสูงขึ้นได้มาก และเนื่องจากระดับความสำคัญทางการเงินมีผลในทางบวกต่อการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงิน ดังนั้นเพื่อให้ประเทศมีเงินออมมากขึ้น รัฐบาลควรมีนโยบายส่งเสริมให้ระดับความสำคัญทางการเงินของประเทศสูงขึ้น

สิทธิพงศ์ พรหมทอง(2543) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย จากการศึกษาโดยใช้ข้อมูลจากโครงการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนในประเทศไทยปี 2541 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า เกือบทุกกลุ่มตัวอย่างครัวเรือน ไม่ว่าจะจำแนกตามที่ตั้งของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน หรือลักษณะทางเศรษฐกิจสังคม มีพฤติกรรมการออมที่สอดคล้องกับแนวคิดรายได้สัมบูรณ์ของ Keynes คือมีค่า MPS มากกว่า ค่า APS หรือ $APC > MPC$ และยังพบว่าครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยสูงกว่ารายได้เฉลี่ยรวมมีการออมต่อรายได้ (S/Y) ที่สูงกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่อกว่ารายได้เฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่ม แต่เมื่อพิจารณาในแนวคิด สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Albert Ando - Franco Modigliani นั้นพบว่า ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนทั้งประเทศหรือกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่จำแนกตามที่ตั้งของครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุอยู่ในวัยกลางคน ไม่ได้เป็นกลุ่มคนที่มีการออมต่อรายได้ (S/Y) ที่สูงที่สุดเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับ

ครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือน มีอายุอยู่ในวัยอื่นๆ ทั้งนี้ น่าจะมาจากความแตกต่างทางด้านลักษณะสังคมระหว่างสังคม ไทยกับสังคมตะวันตก เพราะแนวคิดสมมติฐานวัฏจักรชีวิตนั้น ได้สมมติให้บุคคลนำเงินที่หาได้ตลอดชีวิตมาใช้ในการบริโภคจนหมด โดยไม่ได้เน้นถึงการเก็บออมไว้เป็นมรดกให้แก่คนรุ่นหลังมากนักและจากสวัสดิการทางสังคมที่ต่างกันก็ทำให้คนในวัยสูงอายุของไทย มีการออมต่อรายได้ที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและรักษาตัว ซึ่งเป็นข้อแตกต่างของสังคมไทยกับแนวคิดของ Albert Ando – Franco Modigliani สำหรับปัจจัยหรือตัวแปรที่กำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่สำคัญ พบว่ารายได้เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการกำหนดการออม รองลงมาเป็นสินทรัพย์ทางการเงิน การศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน กลุ่มพึ่งพิง อายุของหัวหน้าครัวเรือน หนี้สิน การครอบครองที่อยู่อาศัย และขนาดของครัวเรือนตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่าครัวเรือนซึ่งอาศัยอยู่ในเขตที่มีความเจริญคือเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีค่า APS และ MPS รวมทั้งค่าความยืดหยุ่นในการออม ที่สูงกว่าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครัวเรือนในเขตกรุงเทพและปริมณฑลเป็นกลุ่มครัวเรือนที่มีการออมที่สูงกว่าครัวเรือนที่อาศัยอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งอาจเป็นเพราะมีรายได้ที่สูงกว่า

บุษบง ศรีสันต์(2542) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ศึกษาถึงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการออมและค้นหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชน ทั้งในด้านปริมาณและรูปแบบการออม จำนวน 400 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีการออมทรัพย์สินน้อยลง โดยมีการออมเฉลี่ยเดือนละ 7,871 บาท และเก็บไว้ในรูปของสินทรัพย์ทางการเงินในระบบมากที่สุด รองลงมาเป็นสินทรัพย์ทางการเงินนอกระบบ และสินทรัพย์ถาวร ตามลำดับ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม ได้แก่ รายได้ ภาระพึ่งพิง อายุ อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว และผลตอบแทนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมในรูปของสินทรัพย์ทางการเงินในระบบ ได้แก่ ผลตอบแทน อายุ การเข้าถึงสถาบันการเงิน รายได้ และความมั่นคงของสถาบันการเงินปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมในรูปของสินทรัพย์ทางการเงินนอกระบบ ได้แก่ การเข้าถึงสถาบันการเงิน อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวผลตอบแทน และ ระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบการออมด้วยสินทรัพย์ถาวรนั้น ได้แก่ อายุ ภาระพึ่งพิง รายได้ และระดับการศึกษา จากผลการวิจัยดังกล่าวถ้าต้องการกระตุ้นการออมให้เพิ่มขึ้น อาจจะใช้การส่งเสริมในกลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง หรือในกลุ่มอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัว และควรให้

ผลตอบแทนที่สูงกว่าในปัจจุบัน โดยเฉพาะผลตอบแทนในระบบ จะช่วยลดการออมนอกระบบลงได้ สำหรับการวิจัยครั้งต่อไปควรจะศึกษาพฤติกรรมการออมของแต่ละอาชีพในเชิงลึก

จิรพรรณ ลินจุพันธ์ประทุม(2538) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร:เปรียบเทียบกรณีของบริษัทเงินทุนและธนาคารพาณิชย์ การออมของภาคครัวเรือนจะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ประเทศชาติมีแหล่งเงินทุนในประเทศ แต่จากข้อมูลพบว่าประเทศไทยมีปัญหาการออมน้อยกว่าการลงทุนมาโดยตลอด ทำให้ต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ปัจจุบันประชากรในวัยทำงานยังขาดการออมเพื่อการใช้จ่ายหลังเกษียณอายุการทำงาน ซึ่งอาจก่อให้เกิดภาระกับรัฐบาลในอนาคตได้

งานวิจัยนี้จึงทำการศึกษาถึงลักษณะ ความสำคัญ และสิ่งจูงใจที่กำหนดการออม ในรูปแบบต่างๆของภาคครัวเรือนในประเทศไทย เพื่อศึกษานโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการออมวิเคราะห้เปรียบเทียบสิ่งจูงใจกำหนดการออมของสถาบันการเงินต่างๆเพื่อทราบถึงความสำคัญและสิ่งจูงใจที่กำหนดการออมของแต่ละรูปแบบการออมที่มีอยู่ในปัจจุบัน แนวโน้มของการออมและเสนอแนะแนวนโยบายรัฐบาลในการส่งเสริมการออมภาคครัวเรือนในอนาคต

จากการศึกษา พบว่ารัฐบาลมีการดำเนินนโยบายหรือมาตรการในการระดมเงินออมผ่านสถาบันการเงินที่มีอยู่ในประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยการพัฒนาสถาบันการเงินที่มีอยู่ให้ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนการเพิ่มจำนวนสาขา พัฒนารูปแบบหรือสิ่งจูงใจ เพื่อให้ภาคครัวเรือนสนใจการออมแทนการบริโภคมากขึ้น เพื่อเพิ่มเงินออมให้พอเพียงกับการลงทุนในอนาคต

สถาบันการเงินแต่ละแห่งมีบทบาทหรือมีความสำคัญต่อการระดมเงินออมของภาคครัวเรือนที่แตกต่างกันไปในแต่ละช่วงเวลา โดยปริมาณเงินออมขึ้นอยู่กับสิ่งจูงใจและข้อกำหนดต่างๆที่ทำให้ความสามารถในการระดมเงินออมของสถาบันการเงินต่างๆไม่เท่ากัน สิ่งจูงใจเหล่านั้นคืออัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทน การเพิ่มสาขา การมีเทคโนโลยีเพื่อความสะดวก ความมั่นคง ความมีชื่อเสียง การจูงใจทางการตลาด สภาพคล่อง การกระจายการลงทุน สิทธิประโยชน์ทางภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นๆ ส่วนข้อกำหนดที่ทำให้ความสามารถในการระดมเงินออมลดลงได้แก่ การกำหนดปริมาณเงินฝากขั้นต่ำ ระยะเวลาฝากขั้นต่ำ อายุ และอาชีพของผู้ฝาก ทั้งนี้สถาบันการเงินมีความสามารถในการระดมเงินออมมากที่สุดคือสถาบันที่มีสิ่งจูงใจต่างๆมากที่สุด และมีข้อกำหนดในการออมน้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม การมีสิ่งจูงใจประเด็นเดียวกันของแต่ละสถาบันการเงินไม่ได้ทำให้สามารถระดมเงินออมได้เท่ากัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของสิ่งจูงใจนั้นๆด้วย

จากการวิเคราะห์พบว่าธนาคารพาณิชย์มีแนวโน้มดีที่สุด เนื่องจากมีสิ่งจูงใจครบถ้วน และมีได้มีข้อกำหนดการออมใดๆส่วนการออมผ่านบริษัทเงินทุนฯและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์จะหมด

ความสำคัญไป เนื่องจากสิ่งจูงใจที่ไม่เด่นชัดและข้อกำหนดต่างๆ อย่างไรก็ตาม การออมในรูปแบบอื่นๆ กับสถาบันการเงินอื่นๆ ที่ให้อัตราผลตอบแทนที่ดีกว่า ให้สิทธิประโยชน์อื่น ๆ มากกว่า เช่น การเลี้ยงชีพจากสลากออมสินของธนาคารออมสิน หรือบัญชีออมทรัพย์ทวีโชค ทวีสินของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร บัญชีออมทรัพย์ที่ไม่เสียภาษีของธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์การเกษตรผลตอบแทนที่มากกว่า การออมทรัพย์ธรรมดาจากบัญชีออมทรัพย์พิเศษของธนาคารอาคารสงเคราะห์ ผลตอบแทนพร้อมความคุ้มครองและสิทธิประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการทำประกันชีวิตกับบริษัทประกันชีวิต การออมหรือการลงทุนผ่านกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ที่ทำให้ผู้ออมมีรายได้หลังจากเกษียณฯ พร้อมสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับจากการลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และการลงทุนที่จะได้รับผลตอบแทนที่มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความเสี่ยงของนโยบายการลงทุนที่ผู้ลงทุนสามารถเลือกได้เองของกองทุนรวม เป็นต้น จะเป็นสิ่งจูงใจให้ภาคครัวเรือนเปลี่ยนพฤติกรรมออมหรือการลงทุนได้ในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าหากสถานการณ์อัตราดอกเบี้ยเงินฝากยังคงอยู่ในระดับต่ำเช่นในปัจจุบันต่อไป

อุสาห์ แซ่มสุวรรณ(2544) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2527 – 2541 โดยศึกษาปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทยในช่วงเวลาต่างๆ โดยใช้ข้อมูลทฤษฎีจากหน่วยงานราชการต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 – 2541 นำมาวิเคราะห์ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ด้วยวิธีสมการถดถอยและศึกษาการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนกับการออมของครัวเรือนในประเทศไทยโดยใช้วิธีสหสัมพันธ์อย่างง่าย

ผลการศึกษาปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทยพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อคน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมาและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริง เป็นปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือน โดยรายได้เฉลี่ยต่อคนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับการออมของครัวเรือน สำหรับค่าใช้จ่ายในการบริโภคในปีที่ผ่านมาและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่แท้จริงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับการออมของครัวเรือนและความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทยในแต่ละช่วงเวลาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยดังกล่าวกับการออมของครัวเรือนมีค่าเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา

กรณีการ ัฒนภาพ(2545) ได้ศึกษาเรื่อง โครงสร้างการออมและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนเปรียบเทียบระหว่างประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ โดยศึกษาตัวแปรทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม และศึกษาพยากรณ์แนวโน้มของสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลทศนิยมรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 – 2544 วิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อนด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด(ordinary least square – OLS)

ผลการศึกษาพบว่า ผลที่ได้รับแตกต่างกันในแต่ละประเทศตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้พึงใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน คือ ตัวแปรแนวโน้ม รายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์สูงกว่าสิงคโปร์ ร้อยละ 333.99 ต่อ 94.242 แต่ตัวแปรอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของไทยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็น -0.157 ส่วนสิงคโปร์เป็น 5.249 ตัวแปรอัตราเงินเฟ้อของไทยเป็น 0.520 สิงคโปร์เป็น -3.342 และตัวแปรที่เหลือของประเทศไทย คือ ตัวแปรอัตราการเจริญเติบโตของรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน มีสัมประสิทธิ์เป็น 0.05 และตัวแปรอัตราส่วนความมั่นคงต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน มีค่าสัมประสิทธิ์เป็น 0.235 และมีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนในปีปัจจุบันในทิศทางเดียวกัน และตัวแปรอัตราส่วนการออมของชาวต่างประเทศต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือนมีอิทธิพลต่อสัดส่วนการออมต่อรายได้พึงใช้จ่ายของครัวเรือน ในปีปัจจุบันร้อยละ 0.0005 ในทิศทางตรงข้าม สำหรับผลการศึกษาการพยากรณ์แนวโน้มสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายในอนาคตของประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ พบว่าทั้งสองประเทศมีอัตราการขยายตัวแตกต่างกันตามระยะเวลา คือ แนวโน้มสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายในอนาคตของประเทศไทยมีอัตราลดลงร้อยละ 0.0004 แต่ในประเทศสิงคโปร์มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.0161 อย่างไรก็ตาม อัตราการเจริญเติบโตในสัดส่วนการออมภาคครัวเรือนต่อรายได้พึงใช้จ่ายของประเทศไทยน้อยกว่าประเทศสิงคโปร์ร้อยละ 0.017 ต่อปี

กมลทิพย์ แซ่หลี่(2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่กำหนดการออมส่วนบุคคลในประเทศไทย โดยศึกษาปัจจัยกำหนดการออมภาคเอกชนต่อหัวในประเทศไทยซึ่งคาดว่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการออมดังกล่าว ได้แก่ การออมภาครัฐบาลต่อหัว การออมจากต่างประเทศต่อหัวรายได้ประชาชาติต่อหัว อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายปีระหว่างปี พ.ศ. 2505 – 2542

วิธีการศึกษาใช้เทคนิค Cointegration ทดสอบความสัมพันธ์อย่างมีเสถียรภาพในระยะยาวระหว่างการออมภาคเอกชนต่อหัวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างสมการวิเคราะห์ถดถอยด้วย

วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (ordinary least square –OLS) ทดสอบความสัมพันธ์ และใช้ Error Correction Model (ECM) ประมาณการปรับตัวของการออมภาคเอกชนต่อหัวเข้าสู่ คุลยภาพเมื่อมีปัจจัยภายนอกกระทบ

ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์เชิงคุลยภาพระยะยาวระหว่างการออมภาคเอกชนต่อหัวกับการออมภาครัฐบาลต่อหัว การออมจากต่างประเทศต่อหัว รายได้ประชาชาติต่อหัว และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการประมาณการด้วยสมการถดถอยพบว่า การออมภาครัฐบาลต่อหัว และการออมจากต่างประเทศต่อหัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ทำให้การออมภาคเอกชนต่อหัวร้อยละ 0.025 และร้อยละ 0.016 ตามลำดับ ในขณะที่รายได้ประชาชาติต่อหัวและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้การออมภาคเอกชนต่อหัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.144 และร้อยละ 0.199 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ด้วยแบบจำลอง ECM พบว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโดยไม่คาดคิดมากระทบ การออมภาคเอกชนต่อหัวจะปรับตัวเข้าสู่ระดับคุลยภาพ โดยมีการแก้ไขให้ความคาดเคลื่อนลดลงประมาณร้อยละ 63 ต่อปี ซึ่งปัจจัยที่มีบทบาทต่อการปรับตัวเข้าสู่คุลยภาพของการออมภาคเอกชนต่อหัวได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของการออมจากต่างประเทศการออมภาครัฐบาล การเปลี่ยนแปลงของการออมจากต่างประเทศ การเปลี่ยนแปลงอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การออมภาคเอกชนต่อหัวย้อนหลัง 2 ปี การออมภาคเอกชนต่อหัวย้อนหลัง 4 ปี

ธมลวรรณ จันทร์อุไร (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ความเป็นมาของการจัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงาน บริษัท การบินไทย จำกัด ตั้งแต่มีการก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกอัตราเงินสะสมเข้ากองทุน และเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของกองทุนสำรองเลี้ยงชีพพนักงานบริษัท การบินไทย จำกัด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง หลักการต่างๆของกองทุนฯ ให้มีความเหมาะสม อีกทั้งมุ่งใจให้พนักงานตัดสินใจเป็นสมาชิกกองทุนฯมากขึ้น จนเกิดความมั่นใจในการตัดสินใจออมกับกองทุนฯในอัตราที่สูงกว่าเดิมตลอดจนเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของกองทุนฯให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อสนองความต้องการของสมาชิกกองทุนฯมากที่สุด

วิธีการวิจัยนั้นได้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ช่วงเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ทำการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละในส่วนการวิจัยเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกองทุนฯ ได้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิในช่วงปี พ.ศ. 2544 – 2545 มาวัดผลการดำเนินงานของกองทุนฯ โดยวัดจากอัตราผลตอบแทนของ

กองทุนเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนของตลาดอ้างอิง ที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยงภายใต้แบบจำลองของ Sharpe

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกหลักทรัพย์เงินสะสมเข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้สุทธิ และความพอใจในสิทธิประโยชน์ที่ได้รับจากกองทุนฯ ทั้งในส่วนของผลตอบแทน และปัจจัยทางสังคม ได้แก่ ตำแหน่งงาน อายุงาน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนฯ

ผลการวิจัยในเรื่อง การวัดประสิทธิภาพการบริหารจัดการของกองทุนฯพบว่าปี พ.ศ. 2544 กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ มีประสิทธิภาพการบริหารจัดการดีกว่าตลาดอ้างอิงในขณะที่ปี พ.ศ. 2545 แม้ว่าอัตราผลตอบแทนของกองทุนฯ จะมากกว่าอัตราผลตอบแทนตลาดอ้างอิง แต่ผลการดำเนินงานของกองทุนกลับมีประสิทธิภาพน้อยกว่าตลาดอ้างอิง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการออมโดยรวมและการออมของภาคครัวเรือนมากขึ้น เนื่องจากการออมภาคครัวเรือนเป็นการออมของหน่วยเศรษฐกิจที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในประเทศ ดังนั้นการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครครั้งนี้เป็นการหาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครว่ามีปัจจัยต่างๆที่ทำให้การออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานครเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ข้อมูลปฐมภูมิโดยมีการใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะทั้งแบบปลายปิดและปลายเปิดและทอดแบบสอบถาม ไปยังกลุ่มตัวอย่างเป้าหมายในย่านธุรกิจบนถนนพหลโยธิน โดยการสุ่มตามจุดต่างในย่านธุรกิจบนถนนพหลโยธินจุดละ 20 ตัวอย่าง แบ่งเป็น 5 จุด เริ่มจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิถึงแยกราชโยธินซึ่งเป็นระยะทางทั้งสิ้นประมาณ 10 กิโลเมตร โดย

จุดที่ 1 อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ จำนวน 20 ตัวอย่าง

จุดที่ 2 สีแยกสะพานควาย จำนวน 20 ตัวอย่าง

จุดที่ 3 สวนจตุจักร จำนวน 20 ตัวอย่าง

จุดที่ 4 ห้างเซ็นทรัลลาดพร้าว จำนวน 20 ตัวอย่าง

จุดที่ 5 สีแยกราชโยธิน จำนวน 20 ตัวอย่าง

รวมทั้งสิ้น 100 ตัวอย่าง

การใช้ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลปริมาณเงินออมของประเทศไทยตั้งแต่พ.ศ.2540 – 2549 ซึ่งรวบรวมจากกระทรวงการคลัง และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จากงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวกับเงินออม

2. เครื่องมือในการวิจัย

ข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปของการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงซ้อน(Multiple Regression Analysis) ซึ่งใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระออกทีละตัว (Stepwise Regression) หรือ Linear Regression(Enter method)ตามความเหมาะสมของสมการและข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา(Descriptive Method) โดยทำการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของการออมของภาคครัวเรือน ปริมาณการออม พฤติกรรมและรูปแบบของการออม จากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งแสดงข้อมูล โดยตารางและการพรรณนา แบบสอบถามแบ่งข้อมูลการศึกษา ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ประกอบด้วย เพศ อายุ จำนวนปีที่ทำงาน วุฒิการศึกษา สถานภาพ สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสในปัจจุบัน

1.2 ข้อมูลรายได้ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ประกอบด้วย รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้กลุ่มสมรสเฉลี่ยต่อเดือน รายได้พิเศษของกลุ่มสมรส

1.3 ข้อมูลค่าใช้จ่ายครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ประกอบด้วย การรับภาระค่าเช่าซื้อ ค่าเช่าซื้อที่อยู่อาศัย ค่าเช่าที่อยู่อาศัย ค่าใช้จ่ายอื่นๆ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง ค่าใช้จ่ายด้านสังคม ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย

1.4 ข้อมูลรายละเอียดเงินออม ประกอบด้วย ค่าผ่อนชำระบ้าน และ/หรือที่ดิน ค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ เงินฝากประเภทต่างๆ ค่าซื้อหุ้น/หลักทรัพย์ ซื้อพันธบัตร ค่าซื้อของมีค่า การเล่นเกม ค่าใช้จ่ายประกันสังคม แรงจูงใจในการออมเงิน

1.5 ข้อมูลด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว รายได้ต่อเดือนลดลง

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ(Quantitative analysis) โดยทำการวิเคราะห์โดยวิธีทางเศรษฐมิติ จากข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้ เพื่อศึกษาโดยใช้Linear Regression เพื่อนำมาอธิบายและสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร โดยคำนวณการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการออม การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออม โดยการคัดเลือกปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมออกทีละปัจจัย จนได้สมการการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

4. แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา

เนื่องจากการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยด้วยกัน ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้กำหนดให้มีตัวแปรที่กำหนดปริมาณการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ดังนี้

สมการการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

$$S = a_1 + b_1 Y_1 + c_1 Y_2 + d_1 \text{SEX} - e_1 W - f_1 \text{STA} - g_1 \text{YFA} - h_1 \text{AGE} - i_1 \text{EX} - j_1 \text{EE} - k_1 \text{EH}$$

โดยให้

S = ปริมาณการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร (หน่วยเป็นบาท)

$a_1, b_1, c_1, d_1, e_1, f_1, g_1, h_1, i_1, j_1, k_1$ = ค่าคงที่

ตัวแปร	ตัวแปรที่นำมาศึกษา	การวัดผล	สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา
Y_1	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม(หน่วยเป็นบาท)	1 = ต่ำกว่า 10,000 บาท 2 = 10,000 – 15,000 บาท 3 = 15,001 – 20,000 บาท 4 = 20,001 – 25,000 บาท 5 = 25,001 – 30,000 บาท 6 = 30,001 – 35,000 บาท 7 = 35,001 – 40,000 บาท 8 = 40,001 – 45,000 บาท 9 = 45,000 บาทขึ้นไป	$S = f(Y_1); f > 0$ การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถามตามแนวคิดของMilton Friedman

ตัวแปร	ตัวแปรที่นำมาศึกษา	การวัดผล	สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา
Y_2	รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามต่อเดือน เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัส ฯลฯ (หน่วยเป็นบาท)	0 = ไม่มีรายได้พิเศษ 1 = ต่ำกว่า 10,000 บาท 2 = สูงกว่า 10,000 บาท	$S = f(Y_2); f > 0$ การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามต่อเดือน เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัส ฯลฯ ตามแนวคิดของ Milton Friedman
SEX	เพศ	1 = เพศชาย 2 = เพศหญิง	$S = f(SEX); f < 0$ การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับเพศ
W	ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ออม	1 = ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี 2 = 6 - 10 ปี 3 = 11 - 15 ปี 4 = 16 - 20 ปี 5 = 20 ปีขึ้นไป	$S = f(W); f > 0$ การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับประสบการณ์ในการทำงานของผู้ออม ตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต
STA	สถานภาพ	1 = โสด 2 = สมรสและอยู่กับคู่สมรส 3 = สมรสและไม่อยู่กับคู่สมรส	$S = f(STA); f > 0$ การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสถานภาพตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้เปรียบเทียบ
YFA	สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส	0 = ไม่มีงานทำ 1 = ทำงานแบบไม่เต็มเวลา 2 = มีงานประจำทำ 9 = ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	$S = f(AGE); f > 0$ การออมมีความสัมพันธ์โดยตรงกับสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส ตามแนวคิดของ Milton Friedman

ตัวแปร	ความหมาย	ตัวแปรที่กำหนด	สมมติฐานที่ใช้ในการศึกษา
AGE	อายุ	1 = ต่ำกว่า 41 2 = สูงกว่า 41	$S = f(AGE); f < 0$ การออมมีความสัมพันธ์ตรงกันข้ามกับอายุตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต
EX	ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัว ฯลฯ	1 = ต่ำกว่า 2,000 บาท 2 = 2,001 – 4,000 บาท 3 = 4,001 – 6,000 บาท 4 = ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป 9 = ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	$S = f(EX); f < 0$ การออมมีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้า และของใช้ส่วนตัว ฯลฯ ตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ของ John Maynard Keynes
EE	ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล	1 = ต่ำกว่า 2,000 บาท 2 = 2,001 – 4,000 บาท 3 = 4,001 – 6,000 บาท 4 = ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป 9 = ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	$S = f(EE); f < 0$ การออมมีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล ตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ของ John Maynard Keynes
EH	ค่าเช่าที่อยู่อาศัย	0 = ไม่มีค่าเช่าที่อยู่อาศัย 1 = มีค่าเช่าที่อยู่อาศัย	$S = f(EH); f < 0$ การออมมีความสัมพันธ์ตรงข้ามกับค่าเช่าที่อยู่อาศัย ตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สมบูรณ์ของ John Maynard Keynes

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งข้อมูลในแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 4 ด้านรายละเอียดยอดเงินออมต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 5 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม

การนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ(Quantitative analysis) เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้แก่

- ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ จำนวนปีประสบการณ์ในการทำงาน สถานภาพ อายุ
- ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เช่น รายได้ประจำและพิเศษต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม รายได้ประจำและพิเศษต่อเดือนของกลุ่มสมรส
- ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่นการศึกษา ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าที่อยู่อาศัย
- ด้านรายละเอียดยอดเงินออมต่อเดือน เช่น การฝากเงินประเภทต่างๆ เพื่อการออม แรงจูงใจในการออม

- ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม เช่น ค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีทางเศรษฐมิติ เพื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของตัวแปรต่างๆ ในสมการถดถอยเชิงซ้อน(Multiple Regression Analysis) โดยใช้ Linear Regression ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS(Statistical packages for the Social Science) ซึ่งนำตัวแปรเชิงปริมาณดังกล่าวมาเขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์

การนำเสนอผลการวิจัยด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) โดยทำการศึกษาในด้านต่างๆข้างต้น ซึ่งแสดงข้อมูลโดยตารางแล้วนำข้อมูลนั้นมาอธิบายเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงด้วยวิธีการพรรณนา

1. ผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

1.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

จากการสุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดเรียงจาก สัดส่วนที่มากที่สุด ไปหาสัดส่วนน้อยที่สุด ดังนี้

ตำแหน่งการทำงาน เป็นพนักงานทั่วไป เช่น พนักงานแผนกบัญชี การตลาด แม่บ้าน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 72 หัวหน้าฝ่าย เช่น หัวหน้าแผนกบัญชี การตลาด รองลงมาคิดเป็นร้อยละ 15 และ ผู้จัดการน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13 ส่วนด้านเพศแบ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35 เพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 65

อายุแบ่งเป็นอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปีคิดเป็นร้อยละ 15 อายุ 26 – 33 ปี คิดเป็นร้อยละ 57 อายุ 34 – 41 ปีคิดเป็นร้อยละ 25 ปี อายุ 42 – 49 ปีคิดเป็นร้อยละ 3 อายุ 50 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 0

จำนวนปีที่ทำงาน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 51 จำนวนปีที่ทำงานเท่ากับ 6 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37 จำนวนปีที่ทำงานเท่ากับ 11 – 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 10 ปี จำนวนปีที่ทำงานเท่ากับ 16 – 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 0 จำนวนปีที่ทำงานเท่ากับ 20 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 2

ส่วนวุฒิการศึกษาที่ใช้ในตำแหน่งปัจจุบัน ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 19 รองจากวุฒิปริญญาตรีที่คิดเป็นร้อยละ 73 วุฒิกิจการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีต่ำสุดคิดเป็นร้อยละ 8 สถานภาพ โสด สูงสุดคิดเป็นร้อยละ 67 รองลงมาสมรสและอยู่กับคู่สมรส คิดเป็นร้อยละ 25 สมรสและไม่อยู่กับคู่สมรสคิดเป็นร้อยละ 5 ต่ำสุดม่ายคิดเป็นร้อยละ 1 หย่าหรือแยกกันอยู่(แยกกันอยู่ก่อนหย่า) คิดเป็นร้อยละ 2

สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสในปัจจุบัน ไม่มีงานทำคิดเป็นร้อยละ 4 สูงสุดมีงานประจำ ทำคิดเป็นร้อยละ 29 ต่ำสุดทำงานแบบไม่เต็มเวลา คิดเป็นร้อยละ 1 ตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.1

สรุปส่วนที่ 1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล จากตารางที่ 4.1 คือ เพศหญิงมีการออมคิดเป็นร้อยละ 70 มากกว่าเพศชายที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 62 ส่วนใหญ่จะมีช่วงอายุระหว่าง 26 - 33 ปี คิดเป็นร้อยละ 57 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 73 สถานภาพส่วนใหญ่โสด คิดเป็นร้อยละ 67 ในด้านประสบการณ์การทำงานมีอายุงานต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี ดังนั้นตำแหน่งงานส่วนใหญ่จะเป็นพนักงานทั่วไป วุฒิกิจการศึกษาระดับปริญญาตรีในตำแหน่งปัจจุบันมากที่สุดคือวุฒิปริญญาตรี ส่วนผู้ที่สมรสแล้วคู่สมรสส่วนใหญ่จะมีงานประจำทำ คิดเป็นร้อยละ 85 ของผู้ที่มีคู่สมรส

ตารางที่ 4.1 ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ตำแหน่ง		
ผู้จัดการ	13	13
หัวหน้าฝ่าย	15	15
พนักงานทั่วไป	72	72
รวม	100	100
2. เพศ		
ชาย	35	35
หญิง	65	65
รวม	100	100
3. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	15	15
26 - 33 ปี	57	57
34 - 41 ปี	25	25
42 - 49 ปี	3	3
50 ปีขึ้นไป	0	0
รวม	100	100
4. จำนวนปีที่ทำงาน		
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	51	51
6 - 10 ปี	37	37
11 - 15 ปี	10	10
16 - 20 ปี	0	0
20 ปีขึ้นไป	2	2
รวม	100	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
5. วุฒิการศึกษาที่ใช้ในตำแหน่งปัจจุบัน		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	19	19
ปริญญาตรี	73	73
สูงกว่าปริญญาตรี	8	8
รวม	100	100
6. สถานภาพ		
โสด	67	67
สมรสและอยู่กับคู่สมรส	25	25
สมรสและไม่อยู่กับคู่สมรส	5	5
ม่าย	1	1
หย่า/แยกกันอยู่	2	2
รวม	100	100
7. สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสในปัจจุบัน		
ไม่มีงานทำ	4	4
มีงานประจำทำ	29	29
ทำงานแบบไม่เต็มเวลา	1	1
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	66	66
รวม	100	100

1.2 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

จากกลุ่มตัวอย่าง ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท คู่สมรสมีรายได้เงินเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท 4 รายและคู่สมรสมีรายได้ 10,000 – 15,000 บาท 3 ราย คู่สมรสมีรายได้พิเศษ ต่ำกว่า 10,000 บาท ทั้งหมด 7 ราย

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 15,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท คู่สมรสมีรายได้เงินเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท และมีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 78 รองมามีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 – 15,000 บาท ร้อยละ 15 คู่สมรสมีรายได้เงินเดือน 15,001 – 20,000 บาท ร้อยละ 40 ส่วนคู่สมรสที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 และ 10,000 – 15,000 บาท มีร้อยละ 20 รายได้พิเศษของคู่สมรสต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท ด้านคู่สมรสมีรายได้ประจำต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท มีรายได้พิเศษต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 25,001 – 30,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท ด้านคู่สมรสมีรายได้เงินเดือน 10,000 – 15,000 บาท มีรายได้พิเศษต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 30,001 – 35,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท ด้านคู่สมรสไม่มีเงินได้เลย

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 35,001 – 40,000 บาท มีรายได้พิเศษ 10,000 – 15,000 บาท ด้านคู่สมรสมีรายได้เงินเดือน 30,001 – 35,000 บาท รายได้พิเศษต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 40,001 – 45,000 บาท มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 57 รายได้พิเศษ 10,000 – 15,000 บาท ร้อยละ 43 คู่สมรสมีรายได้เงินเดือน 35,001 – 40,000 บาท และ 40,001 – 45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40 ที่รายได้คู่สมรสเดือนละ 20,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้พิเศษของคู่สมรสต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 60 รายได้พิเศษของคู่สมรส 10,000 – 15,000 บาท ร้อยละ 40

ผู้ที่มีเงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 45,001 บาทขึ้นไป มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 55 รายได้พิเศษ 10,000 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9 รายได้พิเศษ 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27 รายได้พิเศษ 25,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9 คู่สมรสมีรายได้เงินเดือนเฉลี่ยต่อเดือน 45,001 บาทขึ้นไป ร้อยละ 60 มีเงินเดือน 35,001 – 40,000 บาท 40,001 – 45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 คู่สมรสมีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60 คู่สมรสมีรายได้พิเศษ 10,000 – 15,000 และ 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40

ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้ต่อเดือนมากที่สุดที่ 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27 มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาทร้อยละ 78 กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทและ 10,000 – 15,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 78 กลุ่มที่มีรายได้พิเศษต่ำกว่า 10,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 85 โดยรายละเอียดข้อมูลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานครแสดงในตารางที่ 4.2

สรุปส่วนที่ 2 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จากตารางที่ 4.2 ส่วนใหญ่พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานครมีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อเดือน 15,001 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 27 ผู้ตอบแบบสอบถามมีรายได้พิเศษ ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 78 ของผู้ที่มีรายได้พิเศษ รายได้กลุ่มสมรสต่ำกว่า 10,000 บาทและ 10,000 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 รายได้พิเศษของกลุ่มสมรสต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 85

ตารางที่ 4.2 ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	13	13
10,000 – 15,000 บาท	20	20
15,001 – 20,000 บาท	27	27
20,001 – 25,000 บาท	7	7
25,001 – 30,000 บาท	9	9
30,001 – 35,000 บาท	1	1
35,001 – 40,000 บาท	4	4
40,001 – 45,000 บาท	7	7
45,000 บาทขึ้นไป	12	12
รวม	100	100
2. รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามเดือนละ เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัส ฯลฯ		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	75	75
10,000 – 15,000 บาท	13	13
15,001 – 20,000 บาท	7	7
20,001 – 25,000 บาท	0	0
25,001 – 30,000 บาท	1	1
30,001 – 35,000 บาท	0	0
35,001 – 40,000 บาท	0	0
40,001 – 45,000 บาท	0	0
45,000 บาทขึ้นไป	0	0
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	4	4
รวม	100	100

ตารางที่ 4.2 ต่อ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
3. รายได้กลุ่มมรสเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	6	6
10,000 – 15,000 บาท	6	6
15,001 – 20,000 บาท	2	2
20,001 – 25,000 บาท	2	2
25,001 – 30,000 บาท	1	1
30,001 – 35,000 บาท	1	1
35,001 – 40,000 บาท	3	3
40,001 – 45,000 บาท	4	4
45,000 บาทขึ้นไป	4	4
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	71	71
รวม	100	100
4. รายได้พิเศษของกลุ่มมรสเฉลี่ยเดือนละ เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัส ฯลฯ		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	24	24
10,000 – 15,000 บาท	3	3
15,001 – 20,000 บาท	1	1
20,001 – 25,000 บาท	0	0
25,001 – 30,000 บาท	0	0
30,001 – 35,000 บาท	0	0
35,001 – 40,000 บาท	0	0
40,001 – 45,000 บาท	0	0
45,000 บาทขึ้นไป	0	0
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	72	72
รวม	100	100

1.3 ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนตามเฉพาะผู้ที่เช่าซื้อหรือเช่าบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็น

1. การรับภาระค่าเช่าซื้อเฉลี่ยต่อเดือน กรณีเช่าซื้อแบ่งเป็น

1.1 การรับภาระค่าเช่าซื้อ

- ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้รับผิดชอบภาระการผ่อนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 27
- ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้รับภาระการผ่อนบางส่วน คิดเป็นร้อยละ 11
- ผู้ตอบแบบสอบถามและคู่สมรสเป็นผู้รับภาระทั้งคู่ คิดเป็นร้อยละ 6
- คู่สมรสเป็นผู้รับภาระการผ่อนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 4
- ผู้ที่ไม่ต้องเช่าซื้อบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 52

1.2 ค่าเช่าซื้อที่อยู่อาศัยเฉลี่ยต่อเดือน สำหรับผู้ที่ต้องเช่าซื้อบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน

- ต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3
- 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 25
- 4,001 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 7
- ตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13
- ผู้ที่ไม่ต้องเช่าซื้อบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 52

2. การเช่าที่อยู่อาศัย

- ต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4
- 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11
- 4,001 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 1
- ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1
- ผู้ที่ไม่ต้องเช่าบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 83

ด้านรายจ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล (ในกรณีที่ไม่สามารถใช้สิทธิประกันสังคม) เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 2,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมา 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22 ช่วงรายจ่าย 4,001 – 6,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 5 ช่วงรายจ่ายตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 4 ส่วนผู้ที่ไม่มียาจ่ายด้านนี้คิดเป็นร้อยละ 17

ด้านรายจ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง/การอ่านเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ดูนั่ง ฟังเพลง ฯลฯ เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 56 รองลงมา 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36 รายจ่าย 4,001 – 6,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 7 รายจ่ายตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1

ด้านรายจ่ายด้านสังคม เช่น เงินช่วยงานแต่งงาน/งานศพ/งานบวช ค่าบริจาค ทำบุญ ฯลฯ เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 81 รองลงมา 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 12

รายจ่าย 4,001 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4 รายจ่ายตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1 ผู้ที่ไม่มีรายจ่ายนี้ คิดเป็นร้อยละ 2

ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว ฯลฯ เฉลี่ยต่อเดือน ต่ำกว่า 2,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 49 รายจ่าย 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36 รายจ่าย 4,001 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9 รายจ่ายตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 6

ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เฉลี่ยต่อเดือนเช่น ค่าเล่าเรียนของบุตร เลี้ยงดูบุคคลอื่นในครอบครัวนอกจากบุตรต่ำกว่า 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38 รายจ่าย 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 22 รายจ่าย 4,001 – 6,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8 ส่วนรายจ่ายตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15 ผู้ที่ไม่มีค่าใช้จ่ายด้านนี้ คิดเป็นร้อยละ 14

ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 25 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย 501 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย 1,001 – 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 16 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย 1,501 – 2,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 6 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย ตั้งแต่ 2,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16 ผู้ที่ไม่ถูกหัก ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายคิดเป็นร้อยละ 8

ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของกลุ่มสมรสต่อเดือน ต่ำกว่า 500 บาท คิดเป็นร้อยละ 7 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย 501 – 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย 1,001 – 1,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 3 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่าย 1,501 – 2,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 3 ผู้ที่ถูกหักตั้งแต่ 2,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9 ผู้ที่ไม่ต้องถูกหัก ณ ที่จ่ายคิดเป็นร้อยละ 73

สรุปส่วนที่ 3 ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร จากตารางที่ 4.3 คือ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของค่าใช้จ่ายทุกประเภท อยู่ในช่วงต่ำกว่า 2,000 บาท โดยให้ความสำคัญของค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือน ดังนี้ (1) ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง/การอ่านเฉลี่ยต่อเดือน เช่น หนังสือนั่ง ฟังเพลง ฯลฯ เป็นค่าใช้จ่ายที่ทุกคนใช้จ่าย (2) ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัวเป็นค่าใช้จ่ายที่ทุกคนใช้จ่าย (3) ค่าใช้จ่ายด้านสังคม เช่น เงินช่วยงานแต่งงาน/งานศพ/งานบวช ค่าบริจาค เงินทำบุญ ฯลฯ ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 98 (4) ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 92 (5) ค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ค่าเล่าเรียนของบุตร เลี้ยงดูบุคคลอื่นในครอบครัวนอกจากบุตร ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 86 (6) ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 83 (7) ผู้ที่มีภาระการเช่าซื้อบ้านที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 48 (8) ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของกลุ่มสมรสผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 27 และ (8) ค่าเช่าที่อยู่อาศัย ผู้ที่มีค่าใช้จ่ายนี้คิดเป็นร้อยละ 17

หากพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานครมีภาระหนี้เงินกู้เพื่อที่อยู่อาศัย โดยเป็นผู้ที่รับภาระการผ่อนทั้งหมดจะมีภาระการชำระเฉลี่ยต่อเดือน 2,001 - 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 51.85 และ ผู้ที่รับภาระการผ่อนบางส่วน มีภาระการชำระเฉลี่ยต่อเดือน 2,001 - 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.81 ท่านและคู่สมรสเป็นผู้รับภาระทั้งคู่ มีภาระการชำระเฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 83.33 คู่สมรสเป็นผู้รับภาระการผ่อนทั้งหมด มีภาระการชำระเฉลี่ยต่อเดือน ตั้งแต่ 6,000 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75

ตารางที่ 4.3 ด้านรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ถามเฉพาะผู้ที่เช่าซื้อหรือเช่าบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน		
การรับภาระค่าเช่าซื้อเฉลี่ยต่อเดือน กรณีเช่าซื้อ		
ท่านเป็นผู้รับผิดชอบภาระการผ่อนทั้งหมด	27	27
ท่านเป็นผู้รับภาระการผ่อนบางส่วน	11	11
ท่านและคู่สมรสเป็นผู้รับภาระทั้งคู่	6	6
คู่สมรสเป็นผู้รับภาระการผ่อนทั้งหมด	4	4
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	52	52
รวม	100	100
2. ค่าเช่าซื้อที่อยู่อาศัย(ต่อเนื่องจากข้อ 1) เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	3	3
2,000 - 4,000 บาท	25	25
4,001 - 6,000 บาท	7	7
ตั้งแต่ 6,000 บาท	13	13
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	52	52
รวม	100	100
3. ค่าเช่าที่อยู่อาศัย(ไม่รวมค่าเช่าซื้อบ้าน/ที่ดิน)เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	4	4
2,000 - 4,000 บาท	11	11
4,001 - 6,000 บาท	1	1
ตั้งแต่ 6,000 บาท	1	1
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	83	83
รวม	100	100

ตารางที่ 4.3 ต่อ

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล(ในกรณีที่ไม่สามารถใช้สิทธิ์ประกันสังคม)เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	52	52
2,000 – 4,000 บาท	22	22
4,001 – 6,000 บาท	5	5
ตั้งแต่ 6,000 บาท	4	4
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	17	17
รวม	100	100
5. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง/การอ่านเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ดูหนัง ฟังเพลง ฯลฯ เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	56	56
2,000 – 4,000 บาท	36	36
4,001 – 6,000 บาท	7	7
ตั้งแต่ 6,000 บาท	1	1
รวม	100	100
6. ค่าใช้จ่ายด้านสังคม เช่น เงินช่วยงานแต่งงาน/งานศพ/งานบวช ค่าบริจาคทำบุญ ฯลฯเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	81	81
2,000 – 4,000 บาท	12	12
4,001 – 6,000 บาท	4	4
ตั้งแต่ 6,000 บาท	1	1
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	2	2
รวม	100	100
7. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว ฯลฯเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	49	49
2,000 – 4,000 บาท	36	36
4,001 – 6,000 บาท	9	9
ตั้งแต่ 6,000 บาท	6	6
รวม	100	100

ตารางที่ 4.3 ต่อ

รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
8. ค่าใช้จ่ายอื่นๆเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ค่าเล่าเรียนของบุตร เลี้ยงดูบุคคลอื่นในครอบครัวนอกจากบุตร		
ต่ำกว่า 2,000 บาท	38	38
2,000 – 4,000 บาท	22	22
4,001 – 6,000 บาท	8	8
ตั้งแต่ 6,000 บาท	15	15
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	14	14
รวม	100	100
9. ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 500 บาท	25	25
501 – 1,000 บาท	29	29
1,001 – 1,500 บาท	16	16
1,501 – 2,000 บาท	6	6
ตั้งแต่ 2,000 บาท	16	16
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	8	8
รวม	100	100
10. ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของกลุ่มสมรสผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 500 บาท	7	7
501 – 1,000 บาท	5	5
1,001 – 1,500 บาท	3	3
1,501 – 2,000 บาท	3	3
ตั้งแต่ 2,000 บาท	9	9
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	73	73
รวม	100	100

1.4 ด้านรายละเอียดเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

จากผลการสอบถามพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ถึงการออมพบว่าการออม คิดเป็นร้อยละ 68 ไม่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 32

เงินออมจากการผ่อนชำระบ้านและ/หรือที่ดิน(นอกจากบ้านที่อยู่ในปัจจุบัน) ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 14 จากแบบสอบถาม 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 20.59

ค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 32 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 47.06

เงินฝากประเภทต่างๆ เช่น เงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์ ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 48 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 70.59

ค่าซื้อหุ้น/หลักทรัพย์ ซื้อพันธบัตร อื่นๆ ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 6 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 8.82

ค่าซื้อของมีค่า เช่น ทอง เพชร นาฬิกา อื่นๆ ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 4 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 5.88

การเล่นแชร์ ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 17 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 25

ค่าใช้จ่ายประกันสังคม ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 33 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 48.52

เงินออมอื่นๆ เช่น เข้าร่วมกลางครอบครัว ทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 2 จากแบบสอบถามทั้งหมด 100 ชุด แต่ถ้าคิดจากยอดผู้ที่มีการออมคิดเป็นร้อยละ 2.94

สรุปส่วนที่ 4 ด้านรายละเอียดเงินออมเฉลี่ยต่อเดือนของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร จากตารางที่ 4.4 คือ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร มีการออมน้อยละ 68 ความสำคัญของรายละเอียดเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน ดังนี้ (1) เงินฝากประเภทต่างๆ เช่น เงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 70.59 (2) ค่าใช้จ่ายประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 48.52 (3) ค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 47.06 (4) การเล่นแชร์ คิดเป็นร้อยละ 25 (5) เงินออมจากการผ่อนชำระบ้านและ/หรือที่ดิน(นอกจากบ้านที่อยู่ในปัจจุบัน) คิดเป็นร้อยละ 20.59 (6) ค่าซื้อหุ้น/หลักทรัพย์ ซื้อพันธบัตร อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 8.82 (7) ค่าซื้อของมีค่า เช่น ทอง เพชร นาฬิกา อื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5.88 (8) เงินออมอื่นๆ เช่น เข้าร่วมกลางครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 2.94

ตารางที่ 4.4 ด้านรายละเอียดเงินออมต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

รายละเอียดเงินออมต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ครอบครัวยุทธศาสตร์มีค่าใช้จ่ายเพื่อเงินออมหรือไม่		
ไม่มี	32	32
มี	68	68
รวม	100	100
ถามเฉพาะผู้ที่มีการออม		
2. ค่าผ่อนชำระบ้าน และ/หรือที่ดิน(นอกจากบ้านที่อยู่ในปัจจุบัน)		
1,000 – 1,500 บาท	1	1
2,001 – 2,500 บาท	1	1
2,501 – 3,000 บาท	2	2
3,001 – 3,500 บาท	3	3
3,501 – 4,000 บาท	2	2
5,001 – 5,500 บาท	2	2
10,001 บาทขึ้นไป	3	3
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	86	86
รวม	100	100
3. ค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	8	8
1,001 – 1,500 บาท	3	3
1,501 – 2,000 บาท	8	8
2,001 – 2,500 บาท	2	2
3,001 – 3,500 บาท	1	1
3,501 – 4,000 บาท	1	1
4,001 – 4,500 บาท	3	3
4,501 – 5,000 บาท	2	2
10,000 บาทขึ้นไป	4	4
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	68	68
รวม	100	100

ตารางที่ 4.4 ต่อ

รายละเอียดเงินออมต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4. เงินฝากประเภทต่างๆ เช่น เงินฝากประจำ		
เงินฝากออมทรัพย์		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	7	7
1,001 – 1,500 บาท	9	9
1,501 – 2,000 บาท	2	2
2,001 – 2,500 บาท	5	5
2,501 – 3,000 บาท	2	2
3,001 – 3,500 บาท	12	12
4,001 – 4,500 บาท	2	2
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	4	4
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	52	52
รวม	100	100
5. ค่าซื้อหุ้น/หลักทรัพย์ ซื้อพันธบัตร อื่นๆ		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	1	1
2,001 – 2,500 บาท	2	2
5,001 – 5,500 บาท	2	2
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	1	1
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	94	94
รวม	100	100
6. ค่าซื้อของมีค่า เช่น ทอง เพชร นาฬิกา อื่นๆ		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	2	2
2,501 – 3,000 บาท	1	1
5,001 – 5,500 บาท	1	1
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	96	96
รวม	100	100

ตารางที่ 4.4 ต่อ

รายละเอียดเงินออมต่อเดือน	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
7. การเล่นแชร์		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	5	5
1,501 – 2,000 บาท	1	1
2,001 – 2,500 บาท	9	9
ตั้งแต่ 10,000 บาทขึ้นไป	2	2
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	83	83
รวม	100	100
8. ค่าใช้จ่ายประกันสังคม		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	30	30
1,001 – 1,500 บาท	3	3
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	67	67
รวม	100	100
9. อื่นๆ เช่น เข้าส่วนกลางครอบครัว		
ต่ำกว่า 1,000 บาท	1	1
1,001 – 1,500 บาท	1	1
ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้	98	98
รวม	100	100

1.5 ด้านแรงจูงใจในการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

จากการสอบถามพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร พบว่าการจูงใจของอัตราดอกเบี้ยเงินฝากเป็นแรงจูงใจในการออมอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 21 แรงจูงใจในการออมอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 19 แรงจูงใจในการออมอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35 คิดเป็นแรงจูงใจในการออมอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 9

การจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล เป็นแรงจูงใจในการออมอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 3 แรงจูงใจในการออมอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 20 แรงจูงใจในการออมอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 24 แรงจูงใจในการออมอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 37

ความตั้งใจในการออม แรงจูงใจในการออมอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 54 แรงจูงใจในการออมอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 18 แรงจูงใจในการออมอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 10 แรงจูงใจในการออมอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 6

การออมในลักษณะกึ่งบังคับ แรงจูงใจในการออมอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 16 แรงจูงใจในการออมอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 26 แรงจูงใจในการออมอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 14 แรงจูงใจในการออมอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 30

สรุปส่วนที่ 5 ด้านแรงจูงใจในการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร จากตารางที่ 4.5 คือ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ให้ความสำคัญของแรงจูงใจ ดังนี้ (1) ความตั้งใจในการออม เป็นแรงจูงใจอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 54 (2) การจูงใจของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก เป็นแรงจูงใจอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 35 (3) การจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล เป็นแรงจูงใจอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 37 (4) การออมในลักษณะกึ่งบังคับ เป็นแรงจูงใจอันดับ 4 คิดเป็นร้อยละ 30

ตารางที่ 4.5 ด้านแรงจูงใจในการออมเงินของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

แรงจูงใจในการออม	อันดับ 1	อันดับ 2	อันดับ 3	อันดับ 4	ผู้ที่ไม่ตอบคำถาม	รวม
1. อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก	21	19	35	9	16	100
2. เงินฝากประเภทมีรางวัล	3	20	24	37	16	100
3. ความตั้งใจในการออม	54	18	10	6	12	100
4. การออมในลักษณะกึ่งบังคับ	16	26	14	30	14	100
รวม	94	83	73	82	58	

1.6 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

จากผลการสอบถามในด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 ประสบปัญหาในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 27 ประสบปัญหาในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 20 ประสบปัญหาในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 2

ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น ประสบปัญหาในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 11 ประสบปัญหาในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 16 ประสบปัญหาในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8 ประสบปัญหาในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 4 ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 39

การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14 ประสบปัญหาในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 18 ประสบปัญหาในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 36 ประสบปัญหาในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 21 ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 10

การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ประสบปัญหาในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15 ประสบปัญหาในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 17 ประสบปัญหาในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 30 ประสบปัญหาในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 22 ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 13

รายได้ต่อเดือนลดลง ประสบปัญหาในระดับมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 24 ประสบปัญหาในระดับมากคิดเป็นร้อยละ 16 ประสบปัญหาในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 21 ประสบปัญหาในระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 12 ประสบปัญหาน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 23

สรุปส่วนที่ 6 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออมของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร จากตารางที่ 4.6 คือ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร มีระดับปัญหาและอุปสรรคต่อการออม ดังนี้ (1) ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้นเป็นปัญหาในการออม

ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50 (2) รายได้ต่อเดือนลดลงเป็นปัญหาในการออมระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 24 (3) การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัวเป็นปัญหาและอุปสรรคในการออมระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 36 (4) การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น เป็นปัญหาในการออมระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 30 (5) ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้นเป็นปัญหาในการออมระดับน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39

ตารางที่ 4.6 ด้านปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออมของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ปัญหาและอุปสรรค	ระดับของปัญหา					ผู้ที่ไม่ตอบคำถาม	รวม
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น	50	27	20	2	0	1	100
2. ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น	11	16	8	4	39	22	100
3. การใช้จ่ายเพื่อการซื้อ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น	14	18	36	21	10	1	100
4. การเจ็บป่วยของ บุคคลในครอบครัว	15	17	30	22	13	3	100
5. รายได้ต่อเดือนลดลง	24	16	21	12	23	4	100
รวม	114	94	115	63	85	31	

2. ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์แบบ Linear Regression โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS(Statistical packages for the Social Science) ซึ่งนำตัวแปรเชิงปริมาณดังกล่าวมาเขียนให้อยู่ในรูปของฟังก์ชันทางคณิตศาสตร์ ซึ่งได้สมการการถอยดังนี้

$$S = 81.439 + 3.642 Y_1 + 2.427 Y_2 + 2.190SEX - 5.660W - 7.057STA - 7.871YFA - 27.216AGE - 3.455EX - 1.541EE - 27.187EH$$

โดยกำหนดให้

S	=	ปริมาณการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร (หน่วยเป็นบาท)
Y_1	=	รายได้จากเงินเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม(หน่วยเป็นบาท)
Y_2	=	รายได้พิเศษต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม(หน่วยเป็นบาท)
SEX	=	เพศ
W	=	จำนวนปีประสบการณ์ในการทำงานของผู้ออม
STA	=	สถานภาพ
YFA	=	สถานภาพการทำงานของผู้สมรส
AGE	=	อายุ
EX	=	ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว ฯลฯ
EE	=	ค่าใช้จ่ายอื่นๆเช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล
EH	=	ค่าเช่าที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 4.7 ผลการวิเคราะห์การถดถอยของกลุ่มตัวอย่างพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร
ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ปัจจัย	ค่าทางสถิติที่วิเคราะห์	
	B	Sig
ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล		
เพศ	2.190	0.568
ประสบการณ์ในการทำงาน	- 5.660	0.148
สถานภาพ	- 7.057	0.130
สถานภาพการทำงานของคู่สมรส	-7.871	0.011
อายุ	-27.216	0.012
ปัจจัยด้านรายได้		
รายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถาม	3.642	0.001
รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถาม	2.427	0.724
ปัจจัยด้านรายจ่าย		
ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ฯลฯ	- 3.455	0.105
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา, ค่ารักษาพยาบาล	- 1.541	0.076
ค่าเช่าที่อยู่อาศัย	- 27.187	0.006
Constant	81.439	0.000
R^2	= 0.854	R-Squared adj = 0.708
F – Test	= 5.853	Durbin – waton = 2.283

จากค่าสถิติทำให้ทราบว่า ค่าสัมประสิทธิ์การกำหนด (R^2) เท่ากับ 0.854 หมายความว่าระดับความสามารถในการใช้ตัวแปรอิสระ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามอยู่ที่ร้อยละ 85.40 ค่าสัมประสิทธิ์การกำหนดที่ปรับค่าแล้ว (R-Squared adj) เท่ากับ 0.708 หมายความว่า ตัวแปรต่างๆ สามารถอธิบายปริมาณการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานครได้ ร้อยละ 70.80 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ายังมีปัจจัยอื่นที่มีผลกระทบต่อปริมาณการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร และสามารถสรุปความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ณ ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ดังนี้

1. เพศ (SEX) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

1	แทน	เพศชาย
2	แทน	เพศหญิง

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่า เพศมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้นเพศหญิงจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นมากกว่าเพศชายร้อยละ 2.190 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าเพศมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออม

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากค่านัยสำคัญทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 0.568 (มากกว่า 0.05) ฉะนั้นเพศไม่เป็นปัจจัยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมของ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

2. ประสบการณ์ในการทำงาน(W) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปร โดยให้

1	แทน	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี
2	แทน	6 – 10 ปี
3	แทน	11 – 15 ปี
4	แทน	16 – 20 ปี
5	แทน	20 ปีขึ้นไป

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่าประสบการณ์ในการทำงานมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมลดลง ร้อยละ 5.660 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าเมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มมากขึ้นจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออม เป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตของ Albert Ando และ Richard Brumberg โดยส่วนที่เป็นการออมนั้นเกิดจากการที่ผู้บริโภคต้องการนำเอาการออมที่สะสมไว้ในช่วงเวลาที่มียรายได้ เพื่อไปใช้จ่ายในช่วงเวลาที่ไม่มียรายได้เมื่อมีอายุมากขึ้น ฉะนั้น เมื่อมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในช่วงอายุที่มากขึ้น การออมจึงลดลง

3. สถานภาพ (STA) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

1	แทน	โสด
2	แทน	สมรสและอยู่กับคู่สมรส
3	แทน	สมรสแต่ไม่อยู่กับคู่สมรส

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่า สถานภาพมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าผู้ตอบแบบสอบถามสมรสแต่ไม่อยู่กับคู่สมรสจะทำให้การออมลดลงมากกว่าสถานภาพโสดร้อยละ 7.057 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าสถานภาพมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากค่านัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.130 (มากกว่า 0.05) ฉะนั้นสถานภาพไม่เป็นปัจจัยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

4. สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส(YFA) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

0	แทน	ไม่มีงานทำ
1	แทน	ทำงานแบบไม่เต็มเวลา
2	แทน	มีงานประจำทำ
9	แทน	ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่าสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าตัวแปรของสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมลดลง ร้อยละ 7.871 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการออม เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการถือเงิน คือ ปริมาณเงินที่ต้องการถือเพื่อการใช้จ่ายจะเพิ่มตามการเพิ่มของรายได้โดยส่วนที่เป็นการออมนั้น เกิดจากการที่รายได้หักค่าใช้จ่ายผู้บริโภคนั้น ฉะนั้นเมื่อค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นการออมจะลดลง

5. อายุ (AGE) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปร โดยให้

1	=	ต่ำกว่า 41
2	=	สูงกว่า 41

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่า อายุมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าตัวแปรเพิ่มขึ้นออมลดลงร้อยละ 27.216 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าอายุมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการออม เป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตของ Albert Ando และ Richard Brumberg โดยส่วนที่เป็นการออมนั้นเกิดจากการที่ผู้บริโภคต้องการนำเอาการออมที่สะสมไว้ในช่วงเวลาที่มียาได้ เพื่อไปใช้จ่ายในช่วงเวลาที่ไม่มียาได้เมื่อมีอายุมากขึ้น ฉะนั้น เมื่อมีรายได้เพียงพอต่อการใช้จ่ายในช่วงอายุที่มากขึ้น การออมจึงลดลง

6. รายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถาม(Y_1) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปร โดยให้

1	=	ต่ำกว่า 10,000 บาท
2	=	10,001 – 15,000 บาท
3	=	15,001 – 20,000 บาท
4	=	20,001 – 25,000 บาท
5	=	25,001 – 30,000 บาท
6	=	30,001 – 35,000 บาท

7	=	35,001 – 40,000 บาท
8	=	40,001 – 45,000 บาท
9	=	45,001 บาทขึ้นไป

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่ารายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้นถ้าตัวแปรของรายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.642 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ารายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการออม ตามแนวคิดของ Milton Friedman เชื่อว่าครัวเรือนจะมีพฤติกรรมในจัดสรรรายได้เพื่อการบริโภคโดยอิงกับรายได้ในระยะยาว (long term income) ที่คาดว่าจะได้รับ พร้อมทั้งได้กำหนดให้รายได้ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ รายได้ถาวร (permanent income) และรายได้ชั่วคราว (transitory income) ซึ่งตามทฤษฎีนี้ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร โดยครัวเรือนจะไม่ทำการบริโภคในส่วนของรายได้ชั่วคราว ดังนั้นการออมเป็นเงินส่วนเหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว

7. รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถาม(Y_2) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

0	=	ไม่มีรายได้พิเศษ
1	=	ต่ำกว่า 10,000 บาท
2	=	สูงกว่า 10,000 บาท

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่ารายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก ดังนั้นถ้าตัวแปรของรายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.427 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ารายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการออม

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากค่านัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.724(มากกว่า 0.05) ฉะนั้นรายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามไม่เป็นปัจจัยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

8. ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว (EX) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

1	=	ต่ำกว่า 2,000 บาท
2	=	2,001 – 4,000 บาท
3	=	4,001 – 6,000 บาท
4	=	ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป

9 = ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าตัวแปรของค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมลดลง ร้อยละ 3.455 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณการออม

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากค่านัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.105(มากกว่า 0.05) ฉะนั้นค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัวไม่เป็นปัจจัยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

9. ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล (EE) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

1 = ต่ำกว่า 2,000 บาท
 2 = 2,001 – 4,000 บาท
 3 = 4,001 – 6,000 บาท
 4 = ตั้งแต่ 6,001 บาทขึ้นไป
 9 = ผู้ที่ไม่ต้องตอบคำถามนี้

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าตัวแปรของค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาลเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมลดลง ร้อยละ 3.455 จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาลจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับปริมาณการออม

เมื่อพิจารณาค่าสถิติ t พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากค่านัยสำคัญทางสถิติมีค่าเท่ากับ 0.076(มากกว่า 0.05) ฉะนั้นค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาลไม่เป็นปัจจัยกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงในปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของ พนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

10. ค่าเช่าที่อยู่อาศัย (EH) ในการหาค่าสัมประสิทธิ์ได้ตั้งค่าตัวแปรโดยให้

0 = ไม่มี
 1 = มี

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์จะพบว่าค่าเช่าที่อยู่อาศัย มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ ดังนั้นถ้าตัวแปรของค่าเช่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ส่งผลให้ปริมาณการออมลดลง ร้อยละ 27.187 จากผล

การศึกษาจะเห็นได้ว่าค่าเช่าที่อยู่อาศัยจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกันกับปริมาณการออม เป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute income hypothesis of consumption) ตามแนวคิดของ John Maynard Keynes จากสมการการออมที่ว่า การออมเท่ากับรายได้หักค่าใช้จ่าย ดังนั้นค่าใช้จ่ายจึงมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกันกับการออม

การทดสอบค่าสถิติ

การที่จะนำเอาค่าประมาณที่ได้จากการวิเคราะห์ไปใช้งาน เราจำเป็นต้องทดสอบนัยสำคัญทางสถิติเสียก่อน ซึ่งเราต้องทดสอบ

ค่า F – statistic

เพื่อทดสอบนัยสำคัญของตัวแปรทุกตัวในสมการ ถ้าตัวแปรในสมการทุกตัวมีนัยสำคัญ ก็แสดงว่าสมการดังกล่าวเป็นตัวแทนที่ดีของข้อมูลตัวอย่าง ซึ่งค่า F – statistic ที่ได้มีค่าเท่ากับ 5.853 และค่าของ F – Sig เท่ากับ 0.005 หมายถึงการมีนัยสำคัญโดยการประมาณจะให้ผลใกล้เคียงกับปริมาณการออมของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานคร

ค่า R²

เป็นค่าสถิติ ที่แสดงถึงสัดส่วน หรือ ร้อยละของความผิดพลาด ที่แบบจำลองสามารถอธิบายได้จากสมการที่ประมาณการ จากตัวอย่าง ค่า R² = 0.854 มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายความว่าสมการที่ประมาณได้เป็นตัวแทนที่ดีของข้อมูลตัวอย่างทั้งหมด หรือกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่าตัวแปรอิสระสามารถอธิบายการแปรเปลี่ยนของตัวแปรตาม ได้มาก เช่นเดียวกับค่า R-Squared adj เท่ากับ 0.708 ซึ่งเป็นการปรับค่า R² ซึ่งมีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกัน

ค่า Durbin – waton

เป็นค่าสถิติที่ใช้ทดสอบปัญหา Autocorrelation ซึ่งจะทดสอบว่าตัวคลาดเคลื่อน (e) มีการกระจายเป็นอิสระ ตามข้อสมมติหรือไม่ ถ้ามีการกระจายเป็นอิสระ ค่า Durbin – waton จะไม่ต่างจาก 2 มาก ค่าที่ได้เท่ากับ 2.283 ซึ่งไม่ต่างจาก 2 มาก แสดงว่าตัวรบกวนดังกล่าวมีการกระจายเป็นอิสระ ซึ่งจากตัวอย่างนี้ ค่า Durbin – waton มีค่าเท่ากับ 2.283

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออารมณ์ของพนักงานบริษัทในกรุงเทพมหานครมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการอารมณ์ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการอารมณ์ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการอารมณ์ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการอารมณ์ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร

พิจารณาจากแรงจูงใจในการอารมณ์ที่เกิดจากความตั้งใจในการอารมณ์ รองลงมาเป็นการจูงใจของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก อันดับสามเป็น การอารมณ์ในลักษณะกึ่งบังคับ(กำหนดระยะเวลาการอารมณ์) อันดับสุดท้ายเป็นการจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัลทำให้เกิดรูปแบบการอารมณ์ในลักษณะต่างๆซึ่งคิดเป็นร้อยละจากจำนวนผู้ที่มีการอารมณ์จำนวน 68 คน จากการแจกแบบสอบถาม 100 คน เงินฝากประเภทต่างๆ เช่น เงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 70.59 ซึ่งน่าจะเกิดจากความตั้งใจในการอารมณ์และการจูงใจของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายประกันสังคม คิดเป็นร้อยละ 48.52 และค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 47.06 ลักษณะการอารมณ์ทั้ง 2 เป็นผลจากการอารมณ์ในลักษณะกึ่งบังคับ และการจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัลเพราะเมื่อยามเจ็บป่วยหรือตกงานก็จะได้รับสวัสดิการจากเงินออมทั้ง 2 ได้

1.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการอารมณ์ของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร

พิจารณาจากสมการการอารมณ์ที่ได้จากการใช้ Linear Regression ตัวแปรอิสระที่มีค่านัยสำคัญทางสถิติ น้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 แบ่งเป็น

- ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล มี 2 ปัจจัย คือ อายุ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ 27.216 จึงมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับการอารมณ์เป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิตของ Albert Ando และ Richard Brumberg ส่วนอีกปัจจัยหนึ่งคือ สถานภาพการทำงานของคุณสมรส มีสัมประสิทธิ์เป็นลบ 7.871 มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับการอารมณ์เป็นไปตามทฤษฎีความต้องการถือเงิน

- ปัจจัยด้านรายได้ มี 1 ปัจจัย คือ รายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถาม มีค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก 3.642 มีความสัมพันธ์ในทางเดียวกับการออม เป็นไปตามแนวคิดของ Milton Friedman ซึ่งตามความเชื่อนี้การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับรายได้ถาวร

- ปัจจัยด้านรายจ่าย มี 1 ปัจจัย คือ ค่าเช่าที่อยู่อาศัยมีค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ 6.581 มีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับการออม เป็นไปตามทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ของ John Maynard Keynes

1.3 ปัญหาและอุปสรรคของการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในกรุงเทพมหานคร พิจารณาปัญหาและอุปสรรค 5 ด้าน

1. ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น โดยประสบปัญหานี้ในระดับมากที่สุดถึงร้อยละ 50 จากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้นจึงส่งผลให้ระดับการออมของผู้มีเงินได้ลดลง จากส่วนหนึ่งของคอดั้ม คลื่นความคิด ของคุณธริษา วัฒนเกสในหนังสือพิมพ์มติชนรายวัน “จากการศึกษาของแบงก์ชาติ สรุปได้ว่า 94% ของการออมที่ลดลง มีสาเหตุมาจากการที่ครัวเรือนใช้จ่ายมาก และมีเพียง 6% ที่รายได้ลดลงจึงมีเงินออมน้อยลง การใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นการซื้อสินค้าประเภทรถยนต์ รถจักรยานยนต์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องเสียง ทีวี กล้องถ่ายรูป เครื่องคอมพิวเตอร์ การท่องเที่ยว และเสียดค่าโทรศัพท์ พุง่ายๆคือ ส่วนใหญ่เป็นสิ่งปรนเปรอความสุข และที่น่าสนใจคือพฤติกรรมกรใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายเกิดขึ้นกับทุกกลุ่มอายุ ทั้งวัยหนุ่มสาว วัยกลางคน และกลุ่มเกษียณอายุแล้ว”

2. ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น ผู้มีเงินได้ประสบปัญหานี้ในระดับน้อยที่สุดร้อยละ 39 เนื่องจากในสังคมเมืองผู้มีเงินได้มีสถานโสดคิดเป็นร้อยละ 67 ทำให้ประสบปัญหาด้านนี้น้อยแต่ผู้ที่ประสบปัญหาด้านนี้ทำให้อัตราการพึ่งพิงสูงขึ้นทำให้การออมของผู้มีเงินได้ต่ำลง

3. การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น ผู้มีเงินได้ประสบปัญหานี้ในระดับปานกลางร้อยละ 36 เนื่องจากในปัจจุบันมีการแข่งขันด้านการตลาดของผู้ผลิตมากขึ้นจึงส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในด้านนี้ลดลงแต่ค่าใช้จ่ายด้านนี้ทำให้การบริโภคเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อการออมของผู้มีเงินได้ลดลง

4. การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ผู้มีเงินได้ประสบปัญหานี้ในระดับปานกลางร้อยละ 30 เนื่องจากในสังคมเมืองมีอัตราการพึ่งพิงค่าและรัฐบาลได้ให้สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลต่างๆ มากขึ้นเช่นบัตรทอง

5. รายได้ต่อเดือนลดลง ผู้มีเงินได้ประสบปัญหานี้ในระดับมากที่สุดร้อยละ 24 ปัญหานี้ อาจเกิดจากการโยกย้ายงาน หรือการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหน้าที่ ก็อาจจะมีผลกระทบต่อออมได้

2. อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และวิเคราะห์สมการถดถอยโดยวิธี Linear Regression เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในจังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่าตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ได้แก่

1. สถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรส ค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ 7.871 แสดงว่าคู่สมรสที่ไม่มียานทำงานจะมีปริมาณการออมมากกว่าสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสที่มีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 7.871 ต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าสมมติฐานของสถานภาพการทำงานที่เปลี่ยนไปตามตัวแปรที่กำหนด ผลการทดสอบสมมติฐานมีนัยสำคัญทางสถิติ ตรงตามทฤษฎีความต้องการถือเงิน ของ John Maynard Keynes คือ ปริมาณเงินที่ต้องการถือเพื่อการใช้จ่ายจะเพิ่มตามการเพิ่มของรายได้โดยส่วนที่เป็นการออมนั้นเกิดจากการที่รายได้หักค่าใช้จ่ายผู้บริโภคฉะนั้นเมื่อค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นการออมจะลดลง จากการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่าสถานภาพการทำงานของกลุ่มสมรสมีงานประจำทำสูงสุดถึงร้อยละ 29 รองลงมาไม่มีงานทำถึงร้อยละ 4

2. อายุ ค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ เท่ากับ 27.216 แสดงว่าอายุต่ำกว่า 41 มีการออมมากกว่าอายุสูงกว่า 41 คิดเป็นร้อยละ 27.216 จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่าอายุมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่าในช่วงอายุ 26 – 33 ปี มีมากที่สุดถึงร้อยละ 57 รองลงมาอยู่ในช่วงอายุ 34 – 41 ปี มีถึงร้อยละ 25 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิพงศ์ พรหมทอง ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย พบว่า สมมติฐานวัฏจักรชีวิตของ Albert Ando – Franco Modigliani นั้น ไม่สอดคล้องกับพฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทยไม่ว่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนทั้งประเทศหรือกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนที่จำแนกตามที่ตั้งของครัวเรือน เนื่องจากกลุ่มครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอายุอยู่ในวัยกลางคน ไม่ได้เป็นกลุ่มคนที่มีการออมต่อรายได้ (S/Y) ที่สูงที่สุดเมื่อนำไปเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่มีหัวหน้าครัวเรือน มีอายุอยู่ในวัยอื่นๆ ทั้งนี้ น่าจะมาจากความแตกต่างทางด้านลักษณะสังคมระหว่างสังคม ไทยกับสังคมตะวันตก เพราะแนวคิดสมมติฐานวัฏจักรชีวิต นั้นได้สมมติให้บุคคลนำเงินที่หาได้ตลอดชีวิตมาใช้ในการบริโภคจนหมด โดยไม่ได้เน้นถึงการเก็บออมไว้เป็นมรดกให้แก่คนรุ่นหลังมากนักและจากสวัสดิการทางสังคมที่ต่างกันก็ทำให้คนในวัยสูงอายุของไทย มีการออมต่อรายได้ที่ค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูและรักษาตัว ซึ่งเป็นข้อแตกต่างของสังคมไทยกับแนวคิดของ Albert Ando – Franco Modigliani

3. รายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก เท่ากับ 3.642 แสดงว่าเมื่อรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ปริมาณการออมจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.642 จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่ารายได้ประจำของผู้ตอบแบบสอบถาม มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้และตรงกับ

แนวความคิดของ Milton Friedman ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือนจะขึ้นอยู่กับ รายได้ถาวร ซึ่งการออมเป็นเงินส่วนเหลือที่ไม่ได้ทำการบริโภคแล้ว และสอดคล้องกับผลการวิจัย ของซุมพร ศาสตราวาทะ ได้ศึกษาเรื่อง การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของ ประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์พบว่า ทั้งรายได้ถาวรและรายได้ชั่วคราว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมรวมของครัวเรือน โดยที่ค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของการ ออมที่มาจากรายได้ชั่วคราว มีค่าเท่ากับ 0.845 และมีค่ามากกว่าค่าความโน้มเอียงหน่วยสุดท้ายของ การออมที่มาจากรายได้ถาวร ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.112 ค่าคาดคะเนในอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง มีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับการออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินและสินทรัพย์ถาวร

จากการวิเคราะห์เชิงพรรณนาพบว่ารายได้ของผู้มีเงินได้จะอยู่ที่ 15,000 – 20,000 บาทต่อ เดือนถึงร้อยละ 27 รองลงมา 10,000 – 15,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 20 รายได้ต่ำกว่า 10,000 บาทต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 13

4. ค่าเช่าที่อยู่อาศัย ค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบเท่ากับ 27.187 แสดงว่าถ้าค่าเช่าที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 1 ปริมาณการออมลดลงร้อยละ 27.187 จากผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทาง สถิติ เป็นไปตามแนวความคิดของ John Maynard Keynes จากสมการการออมค่าใช้จ่ายมีความสัมพันธ์ใน ทางตรงข้ามกันกับการออม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิศา มนตรี ได้ศึกษาเรื่อง การ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การออมของครัวเรือนในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่ารายจ่ายเพื่อ การอุปโภคบริโภคสูงขึ้นถึงร้อยละ 71.4 ในปี 2541 มีผลทำให้การออมของครัวเรือนลดลง จากการ วิเคราะห์เชิงพรรณนาค่าเช่าที่อยู่อาศัย 2,001 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 11 รองลงมาต่ำกว่า 2,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 4 มีผู้ที่ไม่ต้องเช่าบ้านที่อยู่อาศัยคิดเป็นร้อยละ 83

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมภาคครัวเรือนสามารถนำเสนอเป็นแนวทางในการรักษาและเพิ่มระดับการออมภาคครัวเรือนให้เพิ่มขึ้นในอนาคต ดังนี้คือ

1. ภาครัฐควรรณรงค์ลดพฤติกรรมการบริโภค ที่ฟุ่มเฟือยจน ไร้ขอบเขตเปลี่ยนค่านิยมในการใช้จ่ายให้สอย ให้หันมาซื้อเพราะจำเป็นไม่ใช่เพราะความอยาก ซึ่งจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด รวมทั้งเป็นการสร้างหลักประกันสำหรับประชาชนในช่วงเวลาที่ประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ และเป็นแนวทางที่จะทำให้ทุกภาคส่วนของสังคมมีวิถีชีวิตที่ "พอประมาณ" มีการใช้จ่ายและลงทุนอย่างสมเหตุสมผลบนพื้นฐานการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นอย่างรอบคอบ เพราะจากการศึกษาพบว่าค่าใช้จ่ายส่วนตัวทำให้การออมลดลง

2. ภาครัฐควรสร้างระบบการแข่งขันด้านการค้าและการลงทุนให้เป็นธรรม และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศ รวมทั้งการสร้างกลไกในการกระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาสู่ประชาชนในทุกภาคส่วนอย่างเป็นธรรมเนื่องจากรายได้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการออมของครัวเรือน ครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะออมมากกว่าครัวเรือนรายได้ต่ำเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับการออม

3. รัฐบาลควรมีแผนกระตุ้นการออมภาคบังคับและดำเนินนโยบายดอกเบี้ยจากการศึกษาพบว่าดอกเบี้ยเป็นเหตุจูงใจให้มีการออม การเพิ่มอุปทานหรือตราสารที่ซื้อขายในตลาดทุน ทั้งตราสารทุน ตราสารหนี้ภาครัฐและเอกชน รวมทั้งตราสารทางการเงินใหม่ๆ เพื่อเพิ่มทางเลือกในการออมและการระดมทุน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการกระจายตลาดทุนและสถาบันการเงินสู่ประชาชนทั่วไป

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป

1. จากการศึกษาพบว่า ระดับตำแหน่งการทำงานของตัวอย่างนี้อยู่ในระดับพนักงานทั่วไปถึงร้อยละ 72 ฉะนั้นในการศึกษารั้งต่อไปน่าจะศึกษาตัวอย่างในระดับตำแหน่งผู้จัดการ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษากับการศึกษาในครั้งนี้

2. การศึกษารั้งนี้ยังมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จำกัดในการศึกษารั้งต่อไป ควรศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- ปณิตา มนตรี การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการออมของครัวเรือนในประเทศไทย
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2547
- มนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการออมครัวเรือน
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2539
- ชุมพร ศาสตราวาทะ การออมของครัวเรือนและความสำคัญทางการเงินของประเทศไทย
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2540
- สิทธิพงศ์ พรหมทอง พฤติกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 2543
- บุษบง ศรีสันต์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล 2542
- จิรพรรณ สิ้นจุพันธ์ประทุม พฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร : เปรียบเทียบ
กรณีของบริษัทเงินทุนและธนาคาร กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 2538
- อุสาห์ แซ่มสุวรรณ ปัจจัยกำหนดการออมของครัวเรือนในประเทศไทยปี 2527 – 2541
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2544
- กรรณิการ์ ภัทรยาพร โครงสร้างการออมและพฤติกรรมการออมภาคครัวเรือนเปรียบเทียบระหว่าง
ประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ปริญญาโท
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2545
- กมลทิพย์ แซ่หลี่ ปัจจัยที่กำหนดการออมส่วนบุคคลในประเทศไทย กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2545

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แห่งชาติฉบับที่ 10 กรุงเทพมหานคร 2550

ธาริษา วัฒนเกส ปัญหาหนี้มากอมน้อย คอรัมม์คลื่นความคิด มติชนรายวัน ปีที่28(ธันวาคม
2548:26)

วิษณุ บุญมาร์ตัน ออมเงินภาวะตึงตัว....ความจริงที่นายกฯต้องยอมรับ กรุงเทพธุรกิจ (กันยายน
2548:26)

ธนิต โสรัตน์ วิเคราะห์ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10
[http://www-serve group.com](http://www-serve.group.com) (เข้าถึง 24 มกราคม 2551)

เศรษฐศาสตร์วิเคราะห์ คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2546

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชน :
กรณีศึกษาบริษัทที่เป็น ผู้ผลิตในจังหวัดกรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ สำหรับผู้ที่ เป็นพนักงาน ในบริษัทที่เป็นผู้ผลิตในจังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. ผู้สำรวจมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและรูปแบบการออม ปัจจัยที่ทำให้เกิดความแตกต่างกันของการออม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนในบริษัทที่เป็นผู้ผลิตในจังหวัดกรุงเทพมหานคร และขอรับรองว่าคำตอบของท่าน ไม่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานของท่านและจะไม่มีการอ้างอิงถึงตัวบุคคล ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้นจึงใคร่ขอความร่วมมือจากทุกท่าน กรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง และให้ตรงกับความรู้สึกของท่านที่สุด
3. แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 5 ส่วน
 - 3.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - 3.2 ส่วนที่ 2 เกี่ยวกับรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน
 - 3.3 ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับรายจ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน
 - 3.4 ส่วนที่ 4 รายละเอียดเงินออม
 - 3.5 ส่วนที่ 5 ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมกรรมการออม

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ตำแหน่ง..... บริษัท.....

1.2 เพศ ชาย หญิง

1.3 อายุ

 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 25 ปี 26 – 33 ปี 34 – 41 ปี 42 – 49 ปี 50 ปี ขึ้นไป

1.4 จำนวนปีที่ทำงาน

 ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี 6 – 10 ปี 11 – 15 ปี 16 – 20 ปี 20 ปี ขึ้นไป

1.5 วุฒิการศึกษาที่ใช้ใน ตำแหน่งปัจจุบัน

 ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

1.6 สถานภาพ

 โสด สมรสและอยู่กับคู่สมรส สมรสและไม่อยู่กับคู่สมรส ม่าย

(เช่น ไปทำงานที่อื่น, อยู่ที่ภูมิลำเนา

 หย่า/แยกกันอยู่ (แยกกันอยู่

ก่อนหย่า)

1.7 สถานภาพการทำงานของคู่สมรสในปัจจุบัน

 ไม่มีงานทำ มีงานประจำทำ ทำงานแบบไม่เต็มเวลา

2. รายได้โดยปกติ(เฉลี่ยต่อเดือน)

2.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 35,000 บาท
☐ 35,001 – 40,000 บาท	☐ 40,001 – 45,000 บาท
☐ 45,001 บาท ขึ้นไป	

2.2 รายได้พิเศษของผู้ตอบแบบสอบถามเดือนละ เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัส ฯลฯ

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 35,000 บาท
☐ 35,001 – 40,000 บาท	☐ 40,001 – 45,000 บาท
☐ 45,001 บาท ขึ้นไป	

2.3 รายได้คู่สมรสเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 35,000 บาท
☐ 35,001 – 40,000 บาท	☐ 40,001 – 45,000 บาท
☐ 45,001 บาท ขึ้นไป	

2.4 รายได้พิเศษของคู่สมรสเฉลี่ยเดือนละ เช่น ค่าล่วงเวลา โบนัส ฯลฯ

☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท	☐ 10,000 – 15,000 บาท
☐ 15,001 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 25,000 บาท
☐ 25,001 – 30,000 บาท	☐ 30,001 – 35,000 บาท
☐ 35,001 – 40,000 บาท	☐ 40,001 – 45,000 บาท
☐ 45,001 บาท ขึ้นไป	

3. ค่าใช้จ่ายโดยปกติ (เฉลี่ยต่อเดือน)

3.1 ถามเฉพาะผู้ที่เช่าซื้อบ้านที่อาศัยอยู่ในปัจจุบัน
การรับภาระค่าเช่าซื้อ เฉลี่ยต่อเดือน กรณีเช่าซื้อ

☐ ท่านเป็นผู้รับผิดชอบภาระการผ่อนทั้งหมด	☐ ท่านเป็นผู้รับภาระการผ่อนบางส่วน
☐ ท่านและคู่สมรสเป็นผู้รับภาระทั้งคู่	☐ คู่สมรสเป็นผู้รับภาระการผ่อนทั้งหมด
☐ อื่นๆ ระบุ _____	

3.2 ค่าเช่าซื้อที่อยู่อาศัย (ต่อเนื่องจากข้อ 3.1)เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 2,000.00 บาท	☐ 2,001.00 – 4,000.00 บาท
☐ 4,001.00 – 6,000.00 บาท	☐ ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป

3.3 ค่าเช่าที่อยู่อาศัย (ไม่รวม ค่าเช่าซื้อบ้าน/ที่ดิน)เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 2,000.00 บาท	☐ 2,001.00 – 4,000.00 บาท
☐ 4,001.00 – 6,000.00 บาท	☐ ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป

3.4 ค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น การศึกษา ค่ารักษาพยาบาล(ในกรณีที่ไม่สามารถใช้สิทธิประกันสังคม)
เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 2,000.00 บาท	☐ 2,001.00 – 4,000.00 บาท
☐ 4,001.00 – 6,000.00 บาท	☐ ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป

3.5 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบันเทิง/การอ่านเฉลี่ยต่อเดือน เช่น ดูนั่ง ฟังเพลง ฯลฯเฉลี่ยต่อเดือน

☐ ต่ำกว่า 2,000.00 บาท	☐ 2,001.00 – 4,000.00 บาท
☐ 4,001.00 – 6,000.00 บาท	☐ ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป

3.6 ค่าใช้จ่ายด้านสังคม เช่น เงินช่วยงานแต่งงาน/งานศพ/งานบวช ค่าบริจาค ทำบุญ ฯลฯเฉลี่ยต่อ
เดือน

☐ ต่ำกว่า 2,000.00 บาท	☐ 2,001.00 – 4,000.00 บาท
☐ 4,001.00 – 6,000.00 บาท	☐ ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป

- 3.7 ค่าใช้จ่ายส่วนตัว เช่น ค่าเสริมสวย ค่าเสื้อผ้าและของใช้ส่วนตัว ฯลฯ เฉลี่ยต่อเดือน
- ต่ำกว่า 2,000.00 บาท 2,001.00 – 4,000.00 บาท
- 4,001.00 – 6,000.00 บาท ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป
- 3.8 ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เฉลี่ยต่อเดือน เช่นค่าเล่าเรียนของบุตร เลี้ยงดูบุคคลอื่นในครอบครัวนอกจากบุตร
- ต่ำกว่า 2,000.00 บาท 2,001.00 – 4,000.00 บาท
- 4,001.00 – 6,000.00 บาท ตั้งแต่ 6,000.00 บาทขึ้นไป
- 3.9 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของผู้ตอบแบบสอบถามเฉลี่ยต่อเดือน
- ต่ำกว่า 500.00 บาท 501.00 – 1,000.00 บาท
- 1,001.00 – 1,500.00 บาท 1,501.00 – 2,000.00 บาท
- ตั้งแต่ 2,001.00 บาทขึ้นไป
- 3.10 ภาษีเงินได้ถูกหัก ณ ที่จ่ายของคู่สมรสเฉลี่ยต่อเดือน
- ต่ำกว่า 500.00 บาท 501.00 – 1,000.00 บาท
- 1,001.00 – 1,500.00 บาท 1,501.00 – 2,000.00 บาท
- ตั้งแต่ 2,001.00 บาทขึ้นไป

4. รายละเอียดเงินออม

4.1 ครอบครัวยุคของท่านมีค่าใช้จ่ายเพื่อเงินออมหรือไม่

 ไม่มี มี

4.2 ถามเฉพาะผู้ที่มีการออม (ข้อ 4.1) บันทึกจำนวนเงิน

ลำดับ	ประเภทการออม	จำนวนเงิน(บาท/เดือน)
1.	ค่าผ่อนชำระบ้าน และ/หรือที่ดิน(นอกจากบ้านที่อยู่ในปัจจุบัน)	
2.	ค่าเบี้ยประกันชีวิตประเภทสะสมทรัพย์	
3.	เงินฝากประเภทต่างๆ เช่นเงินฝากประจำ เงินฝากออมทรัพย์	
4.	ค่าซื้อหุ้น/หลักทรัพย์ ซื้อพันธบัตร อื่นๆ โปรแกรมประเภท.....	
5.	ค่าซื้อของมีค่า เช่น ทอง เพชร นาฬิกา อื่นๆ โปรแกรมประเภท	
6.	การเล่นแชร์	
7.	ค่าใช้จ่ายประกันสังคม	
8.	อื่นๆ โปรแกรม.....	

4.3 ท่านคิดว่าแรงจูงใจในการออมเงิน เกิดจากปัจจัยใดเรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยใส่หมายเลข 1 แทนแรงจูงใจมากที่สุด ไปจนถึงน้อยสุด

 การจูงใจของอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก การจูงใจของเงินฝากประเภทมีรางวัล ความตั้งใจในการออม การออมในลักษณะกึ่งบังคับ(กำหนดระยะเวลาการออม) อื่นๆ ระบุ

5. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมในการออม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมายกากบาท X ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

5	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมากที่สุด
4	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับมาก
3	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับปานกลาง
2	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อย
1	หมายถึง	ประสบปัญหาในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมผู้บริโภค	เรียงลำดับความสำคัญ				
		5	4	3	2	1
1	ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคสูงขึ้น					
2	ค่าเล่าเรียนบุตรสูงขึ้น					
3	การใช้จ่ายเพื่อการซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น					
4	การเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว					
5	รายได้ต่อเดือนลดลง					
6	อื่นๆ โปรดระบุ.....					

ขอขอบพระคุณในการกรอกแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวศกาทันธุ์ พิฤทธิบุรณะ
วัน เดือน ปี	วันที่ 22 พฤศจิกายน 2517
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีการศึกษา 2539
สถานที่ทำงาน	สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศและกฎหมาย จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	พนักงานบัญชี